

*Unikt samarbete i Sverige mellan agent och fack
Grannens duvor gav Sami Yousri tv-succé
Huset Spira(r) av nytändning*

NR: 2-2016

SCEN & FILM

Teaterförbundets tidning

”Vi måste alla bli synliga i framtidens filmpolitik”

DEBATTEN OM EN kommande filmpolitik och dess finansiering är i full gång. Ett besked har nu kommit från kulturministern att det blir en proposition till riksdagen i slutet av mars. Nyligen arrangerade kulturutskottet i riksdagen en offentlig utfrågning om framtidens filmpolitik och jag är glad över att Teaterförbundet/för scen och film var en av de inbjudna talarna.

Detta är något av det jag framförde. Först och främst är det viktigt att förstå att den gamla modellen med ett filmavtal framöver är uteslutet, därför att:

- Filmavtalet har isolerat filmen från kulturpolitiken

- Filmavtalet är omodernt

- Filmavtalet är underfinansierat

- Filmavtalet utesluter de som gör film

Behovet av att i grunden förändra filmpolitiken handlar inte bara om att den visat sig oförmögen att generera tillräckligt med pengar, utan också att den bromsar utveckling och förnyelse.

Teaterförbundet/för scen och film var därför mycket positiva till regeringens besked i våras om att skrota det nuvarande filmavtalet. Men vi såg det också som ett löfte om att en statlig filmpolitik skulle innebära både en ekonomisk och kvalitetsmässig satsning på svensk film. Därför blev vi rejält besvikna när regeringen presenterade sin budget i september. Vi gick då samman med hela branschen i ett upprop där vi, trots en olikartad syn på en statlig filmpolitik, kunde enas om ett krav på att en underfinansierad bransch skulle få mer, och inte mindre pengar.

För vår del är vi fortfarande övertygade om att en helstatlig filmpolitik är vägen framåt för att få en ordning som svarar mot de genomgripande förändringar som kännetecknar filmområdet. De förslag som finns i promemorian Framtidens Filmpolitik är en bra utgångspunkt, och dess betoning av konstnärlig kvalitet, och betydelsen av filmernas upphovspersoner och utövare är särskilt viktig. Den lyfter också behovet av teknikneutrala insatser.

För att möjliggöra en rejäl höjning av nivån på filmstödet, och för att skapa en långsiktigt stabil grund för finansieringen, bör även en kompletterande finansieringskälla övervägas. En sådan finansieringsmodell bör bygga på att alla som idag tjänar pengar på film också bidrar ekonomiskt.

Det är viktigt att inse att det illegala tittandet av film på webben inte bara är en fråga för producenter och andra som får del av upphovsrätten. Det illegala tittandet undergräver också den ekonomi som är grunden för villkoren för alla som arbetar i en filmproduktion. Här måste filmpolitiken agera kraftfullt. Vi menar (också) att det behövs en bättre balans mellan konstnärliga och ekonomiska intressen. Samtidigt som det är oerhört viktigt att hålla fast vid att filmstödet inte ska delas upp i en konstnärlig och en kommersiell del.

Svensk film behöver en stark filmpolitik som präglas av konstnärlig kvalitet, jämställdhet och mångfald. Här ska finnas plats för flera berättelser och våra filmproduktioner ska genomsyras av mångfald inom alla yrkeskategorier.

Tydliga riktlinjer för Svenska Filminstitutet är också en angelägen fråga för den framtida filmpolitiken, där öppenhet och transparens ska vara ledorden. Ett fungerande samarbete med filmskaparna är avgörande för filmpolitikens kvalitet och legitimitet. Vi menar att Filminstitutets styrelse måste bestå av djupt filmkunniga personer, med såväl konstnärlig som ekonomisk kompetens. Vi menar också att det är viktigt att filmorganisationerna finns väl företrädade i de rådgivande organ som kopplas till den framtida filmpolitiken.

Filmpolitikens syfte ska vara att främja värdefull svensk film, och fastslå att filmen är en del av kulturpolitiken. Det är viktigt att Teaterförbundet/för scen och film och alla våra medlemmar är en synlig del i arbetet med framtidens filmpolitik.

ANNA CARLSON
ORDFÖRANDE

PÅ OMSLAGET: **KARIN MÅRTENSSON I SPELMAN PÅ TAKET**
FOTO: **OLA KJELBYE**

Scen & film – TEATERFÖRBUNDETS TIDNING

Utkommer med sju nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Teaterförbundets medlemmar.

Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Mika Romanus**. Chefredaktör: **Magdalena Boman**.

Layout: **Magdalena Boman**.

Grafisk form: **Mu ab**

Återkommande medarbetare: **Annicka Istemo, Gert Lundstedt, Gertrud Dahlberg**.

Redaktionskommitté: **Åse Axberg, Frida Beckman, Mireille Bergenström, Jörgen Bergmark, Eleonor Fahlén, Minna Krook, Karim Rashed, Mika Romanus, Martyna Lisowska Söderberg**.

Scen & film gör fördjupande reportage och intervjuer med personer verksamma inom scen- och filmområdet. Tidningen bevakar aktuella frågor av facklig, konstnärlig, kultur- och arbetsmarknadspolitisk natur.

Postadress: Teaterförbundet, Box 127 10, 112 94 Stockholm.

e-post: magdalena@mboman.se, magdalena.boman@teaterforbundet.se

Besöksadress: Kaplansbacken 2A.

Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.

Annonser: **SB-Media AB**, Alex Simonsson Tel: 08-545 160 63.

e-post: alex@sb-media.se

Tryck: **DanagårdLitho**, Ödeshög 2016.

Repro: **Cicero Tryck och media**.

ISSN 2001-5518

Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter

Pdf på tidningen finns även på TFs hemsida: www.teaterforbundet.se

10

18

16

26

Innehåll nr 2-2016

4 MÅNADENS BILD

Sufflör på Dramaten: Birgitta Lind Ingras.

7 KULTURKLIMATET I POLEN ALLT KÄRVARE

Filmregissörer rasar efter att polsk tv gör ideologisk tolkning av filmen "Ida".

9 FLER FÅR REPRISERSÄTTNING

Nytt avtal mellan SVT och Teaterförbundet ger tre gånger mer i reprisersättning.

10 INTERVJUN: LINDA ADAMI

Nyfiken utforskare ifrågasätter dansens isolering.

12 UNIKT SAMARBETE MELLAN FACK OCH AGENTER I SVERIGE

16 MÅNGA JÄRN I ELDEN: SAMI YOUSRI

Den ständigt nyfikne sångaren blev utvald till Mästerkocken i TV4.

18 KRAFTMÄTNING I SPIRAS KULTURHUS

Musikal blir ett kraftprov för Kulturhuset Spira.

24 KRÖNIKA: ANDREAS T OLSSON

Om vett och etikett på teatern!

26 SARAH GAMPEL – PIONJÄR I ANIMERAT BERÄTTANDE

30 VARFÖR JOBBAR DU FACKLIGT?

Biografteknikern Martin Håkansson brinner för film och musik.

Nästa nummer kommer den 4 maj

Presstopp den 15 april

10 Linda Adami Foto: Michael Melansen

16 Sami Yousri. Foto: Per Bergbom.

18 Ur föreställningen "Spelman på taket" på Smålands musik och Teater. Foto: Lars Kroon

30 Ur Sarah Gampels kortfilm "Alice och Harriet går i pension".

Namn: Birgitta Lind Ingras.

Ålder: 50 år.

Yrke: Sufflör och dramatiker.

Aktuell i: Tillbaka på Dramaten, jobbar

25 procent efter en tids sjukskrivning.

Kulturupplevelse som inspirerar: Efter att ha läst "Yarden" av Kristian Lundberg, blev jag sugen på en berättelse ur ett kvinnligt perspektiv. Jag läste då "Rapport från en skurhink", av Maja Ekelöf. Den borde fler läsa!

Ohejdad direkthet och ofö

"OM NÅGONTING NÅGONSIN ska bli bättre så behövs det förebilder". Det är en replik ur föreställningen "Liv Strömquist tänker på dig" som fastnat hos sufflören Birgitta Lind Ingras.

– Jag tyckte så mycket om den pjäsen, när jag såg den. Den var smart, sårig, rolig, drastisk och knäpp. Den fick mig att råta på ryggen, jag blev helt enkelt på gott humör av föreställningen, säger Birgitta.

I bilden, som Birgitta valt till Månadens bild, finns en ohejdad direkthet och en oförutsägbarhet i kroppsspråket, det spretar och skevar åt alla håll.

– Det är något fritt över både bilden och uppsättningen, som man inte ser så ofta på teatern. Det är antagligen därför den spelas fortfarande, att suget efter den är så stort. Liv Strömquist talar klarspråk, visar hur absurda relationerna fortfarande kan vara

rutsägbart kroppsspråk

mellan män och kvinnor och hur kvinnor reduceras, eller reducerar sig själva av gammal vana. Vem tillåts vara ett aktivt subjekt är frågan.

Skulptören Louise Bourgeois, en av Birgittas stora förebilder, ägnade hela sitt konstnärskap åt just det – kvinnan som aktivt subjekt:

– Jag älskar bilderna av henne, blicken i det åldrande ansiktet.

Hon var vild, nästan farligt ofta med en humoristisk glimt, och lät sig inte reduceras till en stereotyp, precis det som föreställningen visar på. Och det blir extra tydligt när alla spelar alla roller. Ana Gil de Meto Nascimento, Eric Stern och David Book, liksom Sanna Sundqvist (ej på bild) är skådespelare som inte heller gör det, de ser och ifrågasätter stereotyper. Det är underbart!

MAGDALENA BOMAN

Fria grupper i Stockholm har oroats över att få Parkteatern som konkurrent, Carina Jingrot på Teater Barbara är nöjd över att det inte sker med fri entré. Bild ur Teater Barbaras föreställning Rapunzel.

Parkteatern spelar året om – men inte gratis

Stockholms stad har utlovat tre miljoner kronor till Parkteatern för att den ska kunna spela året om, tillsammans med Kulturhuset Stadsteaterns Soppsteatern. Men fri entré, som på sommaren, blir det däremot inte.

PARKTEATERN HAR några orubbliga signum, påpekar teaterns konstnärliga ledare Sissela Kyle:

– Vi ska spela gratis och det ska ske ute. Men i det här fallet blir det någon form av avgift, bekräftar Sissela Kyle som just nu är i full färd med att – tillsammans med verkställande producent och teknisk samordnare – göra research inför uppstarten. Men än så länge har inget formellt beslut fattats, utan projektet befinner sig på ett planeringsstadiet.

– Vad vi hittills har gjort är att vi har åkt runt på ett antal olika kulturplatser i ytterstaden och träffat allt från kultursamordnare till eldsjälarna. Men vi står fortfarande utan budget.

Att projektet, som just nu bär arbetsnamnet Kretsteatern, skulle skapa en orättvis konkurrenssituation som kan skada frigruppernas turnéverksamhet inom samma område håller hon inte med om.

– Nej, det är ju en av anledningarna till att vi inte heller ska spela gratis. Detta måste också ske i ett samarbete med andra

teatrar. Precis som vi redan jobbar på sommaren.

Carina Jingrot på Teater Barbara ser hur den fria professionella scenkonsten för framför allt barn och unga redan idag har svårt att nå sin målgrupp. Ur det perspektivet ser hon ytterligare en stark aktör på samma marknad som problematiskt.

– Men nu verkar det ju inte som om Parkteaterns vinterverksamhet kommer att vara gratis och då konkurrerar vi ju åtminstone på lite mer lika villkor. Men jämlikt är det inte. Bokar de däremot in andra, så är det ju fördelaktigt även för de fria teatergruppernas verksamhet.

Rolf Nielsen på Mittipricksteatern är försiktigt positiv.

– Fast skulle de börja spela i förorten och kranskommunerna och fylla hela lokaler med förskolebarn, så kan det ju ändå bli ett problem för de fria grupperna.

Verksamheten är tänkt att sätta igång under senhösten.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

BAROMETERN

Har du agent?

"Jag överväger om jag ska sköta mina uppdrag på egen hand igen"

Moa Li Lemhagen Schalin, kostymdesigner:

– Ja, jag har haft agent i många år och upplever oftast det som en tillgång. Jag har någon att bolla förfrågningar med och får hjälp med en del praktiska bitar som till exempel att förhandla arvoden och läsa kontrakt. Jag har jobbat länge som kostymdesigner och de första åren var jag min egen agent. Fortfarande drar jag in de flesta jobben själv, så jag funderar jag om det vore bättre att vara utan. Det kostar ju en hel del med agent och nu har jag fått veta att jag kan få hjälp av Teaterförbundet med att få mina kontrakt synade av era jurister.

"Jag har haft agent i två år och det har lett till nya kontakter"

Robin Siwe, filmklippare:

– Ja, jag har haft agent sedan 2013. Jag blev tillfrågad av en person om jag ville låta mig företrädas av denne. Och det har funkat jättebra. Jag kände att det skulle vara bra att bli representerad av en agent, då slipper jag förhandla om priser, dividera om detaljer och det har även lett till en del nya kontakter. Jag är nöjd.

"Ja, jag reser mycket om min agent avlastar mig"

Lina Nordqvist, produktionsdesigner:

– Ja, jag har haft agent i fem år. Eftersom jag reser mycket i mitt arbete och ofta måste kombinera långfilmsproduktioner med reklamuppdrag, är min agent jätteviktig och avlastar mig mycket. Jag talar med en person istället för flera. Agenturer ger också utrymme för gemenskap med kollegor och bidrar till att hålla uppe standarden i branschen, samtidigt är behovet naturligtvis individuellt, det finns många som klarar sig jättebra utan. Men jag tror det är många som känner obehag inför att förhandla om löner och avtal på egen hand, andra söker sig nog till en agent för att vara "aktuell" på marknaden, det vill säga ha någon som representerar en utåt.

Fråga i förra numret:
Har du marknadsfört dig via sociala media?

Ja 63 %

Nej 37 %

Hur gör du?

Har du agent?

Svara **Ja** eller **Nej** på:
www.teaterforbundet.se

Kulturklimatet i Polen blir allt bistrare

När den prisbelönade filmen "Ida" visades på polsk tv nyligen fick den, för första gången på 25 år, en ideologisk introduktion innan den visades för tv-tittarna. Fackförbundet för polska filmregissörer är djupt bekymrad över utvecklingen.

INTRODUKTIONEN AV FILMEN på tv skedde utan att regissören Pawel Pawlikowski informerats om sammanhanget eller tillfrågats om att medverka i ett samtal. Vanligtvis brukar en visning av en långfilm på tv i Polen föregås av ett samtal med regissör, författare och filmkritiker. Istället föregicks visningen av "Ida" av ett samtal mellan tre män – en kritiker på högerflanken, den ansvarige för TVP History som hävdade att polackerna borde känna sig förorättade av filmen. Dessutom en representant från lobbyorganisationen Polish league against defamation som menade att det var omoraliskt att göra en film som "Ida" och att filmen måste visas med en faktakommentar om att polacker var de modiga och de som räddade judar under andra världskriget. Pawel Pawlikowski rasar.

– Jag är djupt oroad över utvecklingen i Polen. De 26 senaste årens demokratiska framgångar sveps nu på oroande snabbt sätt bort. Eller om du hellre vill, vårt land håller på att förvandlas till en version av Putins Ryssland, säger Pawel Pawlikowski.

Fackförbundet för polska filmregissörer har uttryckt sitt stöd till filmskaparna bakom Ida och skickat ett brev till vdn för Public Service-kanalen efter händelsen. Även andra kulturella och konstnärliga organisationer har reagerat, både i och utanför Polen, exempelvis Fera, den europeiska sammanslutningen för filmregissörer. Den svenska regissören Magnus von Horn, som bott

tio år i Polen, upplever att förändringarna nu går fort och konstaterar att det ledande partiet Lag och Rättvisa inte tycks lyssna på den inhemska kritiken.

– Det faktum att en filmvisning föregås av ett sådant här samtal är ett tecken på att saker och ting förändrats snabbt. Idén att polsk film ska ge en positiv bild av polacker, att den ska visa på polsk historias storhet, är skrämmande, säger Magnus von Horn.

Det ledande partiet Lag och Rättvisa har hittills lyckats få in nytt folk i två av filminstitutets fem fonder. De försöker kringgå institutets regler och ordna fram medel för att göra stora patriotiska megaproduktioner, enligt amerikansk modell. Nyligen inrättades så en fond direkt underställd kulturministeriet i syfte att skildra polsk historia och viktiga händelser, där polacker skildras som hjältar.

– Men inga filmskapare har sökt projekt pengar ur de regeringvänliga fonderna. Filmkollektivet i Polen står fortfarande solidariskt, regeringens eget folk har hittills inte nått in i den polska filmbranschen. Än så länge har de inte tillräckligt många och viktiga springpojkar i filmvärlden. Men vi förväntar oss att de inom ett halvår eller så gör något åt polska filminstitutet självständighet, och att det då blir mindre lojalt med filmkollektivet, säger Pawel Pawlikowski.

MAGDALENA BOMAN

Höjda anslag till fri kultur i Stockholms stad

Höjd budget, återinförda kultursekreterare och ett förändrat anslagssystem. Det är de tre stora nyheterna som Stockholms stads fria teatergrupper kan se fram emot 2016.

– **I ÅR HAR VI LAGT** 22 miljoner kronor mer på den fria kulturen, så det är en ganska rejäl ökning vi gör, berättar stadsbyggnads- och kulturborgarråd Roger Mogert.

Tanken är att detta inte bara ska vara ett engångsbelopp för i år, utan en långsiktig höjning som ligger utöver de ordinarie anslagen.

– Ända sedan vi i tillträdde har vi varit överens om att vi behövde göra en del förändringar i anslagssystemet och få till en nivåhöjning hos de fria grupperna eftersom många har legat ganska still länge.

Hur ser anslagsförändringarna för de fria grupperna ut?

– Till att börja med har vi ökat möjligheten till ett långsiktigt stöd. Det bygger i sin tur på en tillit där meriter och förtroende spelar roll. Här ska du som en etablerad grupp inte längre behöva börja på ruta ett och varje år tala om att du driver en teater. Sedan är du ändå inte alltid garanterad stöd i något system.

Ska grupperna också kunna söka anslag för längre perioder igen?

– Ja, precis! Tanken är att få in fler i de 3-åriga verksamhetsbidragen. Samtidigt ska du som har ett sådant stöd också kunna öka nivån genom att du ska kunna söka för flera tillfällen. Du ska alltså inte bara be-

höva sitta fast i 3-årsbidraget.

Finns där några fler nyheter för scenkonstlivet?

– Ja, att vi har återinfört kultursekreterarna som ju är en viktig kugge för att framför allt förskolor och skolor ska hitta till scenerna. För den enskilda skolan betyder de väldigt mycket.

Hur långt har ni kommit i den processen?

– De är nu på plats i alla stadsdelar. Men det är ju en funktion som har varit borta i åtta år nu, så det kommer att dröja ett tag innan den är fullt fungerande igen.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Filmavtalet fasas ut successivt

Regeringen presenterar sin proposition om hur den statliga filmpolitiken ska se ut efter scen&films presstopp. Men vid en öppen hearing i riksdagen påpekar kulturminister Alice Bah Kuhnke att det gamla filmavtalet ska fasas ut successivt.

FÖRÄNDRINGAR KOMMER inte att genomföras snabbare än vad som är möjligt för att ge branschen tydliga och långsiktiga förutsättningar.

– Det finns goda förutsättningar för en ordnad övergång, sa Alice Bah Kuhnke.

Kulturministern påpekade att filmavtalet har begränsat ett levande samtal om filmpolitik och hoppades att diskussionen som pågått de senaste åren ska fortsätta.

– De nya branschråden som ska införas innebär att en bredare krets av branschaktörer kommer få inflytande över utformningen av bland annat stödssystem genom en formaliserad samrådsprocess mellan filminstitutet och branschen.

Flera ur branschen, bland andra Teaterförbundets ordförande Anna Carlson

påpekade att det behövs en kompletterande finansieringskälla till den föreslagna momsfinansieringen av svensk film. Biografägarna och filmuthyrarna betonade att branschen förlorar en miljard per år på piracy och hoppades att Sverige ska ta fram ett lagförslag mot illegal nedladdning i likhet med andra nordiska länder. Kulturutskottets Cecilia Magnusson (M) lyfte frågan om kompetensutveckling för filmarbetare och ställde frågan till Tomas Eskilsson från Film i Väst vad produktionsrabatter skulle kunna innebära om det infördes.

– Det skulle ge ett grundfundament för finansieringen av film till närmare 20 procent. Det skulle bidra till en ökad produktionsvolym och mer ambitiösa fil-

mer, liksom öppna dörren för internationella produktioner att komma till Sverige istället för att välja andra europeiska länder. Det skulle betyda mycket för våra filmarbetare, och för svenska produktioner som nu väljer att spela in film utomlands för att det är billigare. Det är nödvändigt att vi i Sverige får samma villkor som övriga Europa, sa Tomas Eskilsson.

På frågan om kulturministern är beredd att överge momsfinansiering och se över andra finansieringsformer, svarade Alice Bah Kuhnke:

– Jag ser fram emot att diskutera speciellt med regionerna hur finansieringen av svensk film kan bätras och breddas.

MAGDALENA BOMAN

HALLÅ DÄR...

Mer musik att vänta i Västmanland

Hallå där Niklas Hjulström, hur känns det att i juni bli ny chef för Västmanlands Teater?

– Kul! Jag är enormt taggad. Det ska bli otroligt roligt att lära känna personalen, som verkar vara en jättefin grupp, och dessutom få möjlighet att arbeta

i en intressant region som både innefattar glesbygd och storstad. Jag tillträder officiellt den 1 juni men kommer att börja redan i mars. Men just nu är jag fokuserad på premiären av "Anna & Mats i Vällingby" som ska spelas på Kulturhuset Stadsteaterns nya scen Kulturhuset Trappan Vällingby.

Vad var det som gjorde att du tackade ja till uppdraget att leda Västmanlands Teater?

– Efter sex år som skådespelare och regissör på Stockholms stadsteater är jag sugen på att gå tillbaka till en chefsroll. Det är också lockande att fortsätta det spän-

nande arbete som Västmanlands Teater har börjat under Kajsa Giertz ledning. Teatern befinner sig i en rolig fas och jag ser fram mot att föra utvecklingen vidare.

– Under min tid som chef på Angeredsteatern arbetade vi med berättelser som var förankrade hos människor som bodde i området. När jag därefter blev konstnärlig ledare på Folkteatern utgick vi mer från episka berättelser och befintlig dramatik. Det är två arbetssätt som jag hoppas att kunna ta upp nu. Utöver de här två benen står jag även på ett tredje som jag påbörjade för tio år sedan när jag regisserade "Momo eller kampen om tiden" och samarbetade med Cirkus Cirkör. Tillsammans utvecklade vi ett mer associativt och fritt berättande. Därför är jag jätteglad att Västmanlands Teater redan har initierat ett samarbete med Cirkus Cirkör. Musik är också viktigt för mig och finns med i allt jag gör.

Har du konkreta planer du kan berätta om?

– Jag har en lång drömlista och massor av idéer. Men jag vill först förankra och diskutera eventuella projekt med de anställda på teatern för att se vad som är realistiskt att genomföra. Efter det kan jag berätta mer. Det första året kommer jag ägna mycket tid åt att ha en dialog med människorna på teatern och dessutom vill jag lära känna och veta mer om de tio kommuner som ingår i regionen.

Vilka är dina främsta utmaningar under det fem år långa förordnandet som teaterchef?

– Det är att hitta ut till publiken och kunna beröra människor med minnesvärd dramatik som låter tala om sig. Sen är det förstås det gamla vanliga med att få pengarna att räcka till. Teatern har gått från minus till plus så det ser mycket bra ut just nu.

GERTRUD DAHLBERG

Avtal med SVT ger 18 miljoner

Ett nytt avtal mellan SVT och Teaterförbundet ger tre gånger mer i reprisersättning från Public service. Det innebär inkomst till fler medlemmar.

NYA TJÄNSTER som S-VOD (Subscription video on demand) – som Netflix till exempel – har gjort det intressant för mediebolag att köpa in visningsrätter för såväl gamla som nya filmer, exempelvis dokumentärer och tv-serier. Sådana här tjänster gör att det för mediebolagen finns stora pengar att hämta hem om upphovsrätten kan försvagas och reprisersättningen hållas låg.

För upphovsrättsinnehavarna gäller det motsatta: att bevaka sin rätt och ta betalt. Teaterförbundet bedriver därför ett aktivt arbete för att säkra medlemmarnas intressen och inkomster. Nyligen skrev förbundet ett avtal med Sveriges Television som innebär att SVT årligen i reprisersättning betalar ut 18 miljoner kronor till förbun-

det som i sin tur fördelar pengarna till medlemmarna en gång om året. Beloppet är tre gånger större än vad SVT årligen betalt i reprisersättning de senaste tre åren, runt 6,5 miljoner kronor.

– Det blir nu fler som får ersättning, men kanske något mindre eftersom publicering på endast SVT Play är nytt och kommer att öka betydligt. Vi har inte haft något avtal tidigare, kommenterar Teaterförbundets chefsförhandlare för upphovsrättsfrågor Ulf Mårtens.

Överenskommelsen med Public service, är ett försöksavtal som löper på minst två år och började gälla i februari.

– Public service är vår ojämförligt största arbetsgivare. Vi tror att både våra medlemmar och tittarna har intresse av att

se SVTs serier och program på SVT Play.

Fram till nu har en produktion sänts i ordinarie tv-tablå och sedan legat på Play i trettio dagar.

Förbundet och SVT har vidare kommit överens om att också garantera nyproduktion, så att det inte bara repriseras gamla program utan även görs nya tv-serier och dramer. Parterna har enats om en nyproduktionsbudget på minst 300 miljoner kronor per år. Summan är densamma som tidigare, fast nu fastställd i avtal.

SVT ska vidare ta tag i olovlig publicering på Youtube för att stänga ned hela program som ligger ute.

Förbundet kommer framöver försöka skriva liknande avtal på den privata sidan.

GERT LUNDSTEDT

Utländsk kulturkompetens tas tillvara

I augusti drar ett introduktions- och mentorsprogram igång för nyanlända kulturarbetare i scenkonstbranschen. Syftet är att synliggöra utländsk kompetens och utveckla institutionernas arbete i mångfaldsfrågor.

DET HÄR ÄR FÖLJDEN av ett samarbete mellan Riksteatern, Teaterförbundet, Svensk Scenkonst och Arbetsförmedlingen Etablering. Ett tiotal nyanlända kulturarbetare som varit i Sverige max fyra år kommer att delta i verksamheten.

– När nyanlända flyktingar med bakgrund i scenkonsten har fått uppehållstillstånd och skriver in sig hos Etableringen kan de inte skriva in sig som kulturarbetare. Kulturyrkena finns inte med som en kategori. Det är den luckan vi vill fylla och det är där vårt program kommer in genom att synliggöra kulturyrkena i ett tidigt skede, säger Josefin Lindberg, ansvarig för mentorsprogrammet hos Riksteatern.

Projektet riktar sig mot arabisktalande människor men också mot andra språkområden. Syftet är att ta tillvara på den kompetens som nu finns hos nyanlända och hitta vägar för integration in i branschen. Tanken är också att föra in ny kompetens i den svenska kulturbranschen som kan ge nya berättelser, nya publikgrupper och nya arbetsmetoder.

– Under det här året ska vi utveckla vår samarbetsmodell. Vårt mål är att utveckla en bestående struktur som gör att yrkesutövare med professionell bakgrund ska hitta en naturlig väg in i kulturlivet, eftersom den är så starkt formad av nätverk, säger Josefin Lindberg.

De nyanlända yrkesutövarna kommer först att få en månadslång introduktion till det svenska scenkonstlivet, i form av workshops hos Riksteatern, där de ska få en bild av hur branschen och produktionsprocesserna fungerar här. Teaterförbundet i sin tur kommer att plocka fram mentorer till de utländska kulturutövarna. Därefter får de någon slags praktik eller introduktion i yrket för att kunna bygga upp egna nätverk i scenkonstvärlden.

– Hittills är det klart att Riksteatern tar in två personer. Men vi för dialoger med flera andra institutioner, exempelvis Stadsteatern, Cirkus Cirkör, Operan och Dramaten och hoppas förstås på att ännu fler institutioner ska ansluta sig till programmet på sikt.

Planen är att lansera modellen nationellt med hjälp av länsteatern och via Arbetsförmedlingens alla etableringshandläggare i hela landet.

– Vi gör det i liten skala under hösten, och har sökt pengar för att kunna genomföra en utvärdering av projektet. Vi vill att modellen ska få fäste i de strukturer som finns, och att deltagarna i projektet får de verktyg de behöver för att ta sig vidare.

MAGDALENA BOMAN

Skådespelare, regissörer, kostymörer, scenografer, ljuddesigners, koreografer och dansare är några av de yrkesgrupper som ska ingå i projektet.

Mötet med Tensta fick Linda att ifrågasätta danstänket

– Nej! Säger hon bestämt. Jag håller inte på med communitydans!

Vi har just mötts, dansaren, koreografen och adjunkten ”i improvisation och interpretation”, Linda Adami och jag och vår inledning gör mig uppspelt. Skönt när någon är tydlig.

VÄLDIGT SNART VISAR DET SIG också att det inledande ”nejt” ändå är öppet för tolkning. Men en sak är glasklar: Linda Adami vägrar inordna sig i något fack.

Ändå framgår det att hon faktiskt konsekvent och medvetet, på olika vis, ägnar sig åt communitydans. I varje fall i betydelsen av ”verktyg för social och mänsklig utveckling”.

När Linda Adami beskriver sitt arbete får jag bilden av en nyfiken utforskare som närmar sig liv, människor och dans från olika håll. Under våren repeterar hon med koreografen Jefta van Dint-her som nu skapar ett nytt verk för Cullbergbaletten, ”Protagonist” vilket får världspremiär på Julidans i Amsterdam och kommer till Dansens hus i november. Linda Adami undervisar också blivande danspedagoger på Dans- och cirkushögskolan, DOCH, och hon genomförde sitt masterarbete under rubriken ”Nya performativa praktiker”.

Det var också masterarbetet som blev ingången till communitydansen, en ingång och, så småningom, en omtumlande resa. Något som kommit att påverka hela Linda Adamis fortsatta arbete, liksom hennes perspektiv på dans.

– Jag var nyfiken och ville genomföra mastern i Tensta. Alltså inte ute i Tensta som vi är så vana att säga, ett uttryck som bär en värdering. ”Ute i”, vadå? Vi i innerstaden är inte världens centrum! Jag kände mig nästan generad när jag först kom till Tensta och mötte människor jag förstår är skittrötta på alla som dyker upp på spaning efter ”det exotiska”. För vad som tydligt framkom var att i Tensta pågår community för fullt och invånarna där är experter på det. Den insikten fick mig att vilja göra något mer meningsfullt än att försöka pracka på dem ytterligare ett projekt. Men ett av deras problem är att det alltid saknas ekonomiska resurser. Därför blev till exempel en del av mitt bidrag att jag kunde föra över pengarna från den budget jag hade för mitt examensarbete till dem. Jag kunde även bidra med att belysa Kvinnocenter i Hjulsta – Tensta (KITH), genom bilder och texter. Det stödet öppnade också möjligheten för KITH att utforma ett stort Öppet hus i Tenstas Blå huset. Kvinnor därifrån curerade hela händelsen och valde själva den dans och den musik de önskade.

Linda Adami beskriver hur hon, tvärt emot vad hon inledningsvis föreställt sig, snart blev ”sitt eget arbetsmaterial” genom

att koreografera sig själv i en ny kontext och utsätta sig själv för provning.

– Det var en tankeställare att möta kvinnor i Tensta. De härbärgerar redan så mycket dans. Jag skulle säga att de snarast blev en katalysator för mig så att jag fick syn på var kompetensen finns, det vill säga på KITH. Och då inte bara deras danskompetens utan kraften i hela communityarbetet. Ett typiskt communityproblem är annars att en går in och styr för mycket. Jag ville göra arbetet på deras villkor.

Mötet med Tensta var avgörande.

– Jag tror att jag alltid har varit elitistiskt lagd, säger Linda Adami med en självvironisk grimash. Jo, faktiskt. Det är nog något ”genetiskt” hos mig. Något som förstas förstärks inom ett område där det hela tiden är stenhård konkurrens och det gäller att toppa sig själv. Genom arbetet i Tensta har jag, om inte blivit botad, så ändå starkt börjat ifrågasätta både mig själv och hela det traditionella danstänket. För vad är att vara en professionell dansare? Visst, jag har min utbildning men det finns så mycket annat värdefullt att tillföra, sånt som ingen utbildning kan ge, men som till exempel finns inom den folkliga dansen.

– Jag har också förändrat min syn på urvalsprocessen när det gäller antagningen till DOCH. Jag sitter i juryn där och vi har specifika kriterier att utgå ifrån, vilka till en del har rent konserverande effekt. För det finns betydligt mer att uppskatta än vad kriterierna ger utrymme för. Andra kroppar, andra uttryck och traditioner som kan berika dansvärlden. Möjligen uppfattas jag som besvärlig men min ambition är att försöka skapa luft kring intagningens kriterier, synliggöra alternativ.

Större, vidare och mer livs- och mångfaldsbejakande. Så uppfattar jag Linda Adamis önskingar inför dansens framtid.

– Ibland kan jag tänka ”alltså här står vi och dansar medan världen pågår därute”. Det vore bra att bryta den isoleringen. Därför blir jag så glad när somliga av mina elever, blivande danspedagoger, brinner för att gå ut och forma något nytt och annat. De som vägrar kopiera rådande dansnormer och istället söker det nya och oprövade. Där har du framtiden!

Allt fler inom film anlitar agenter

Allt fler filmarbetare inser fördelen med att ha agent och att tillhöra Teaterförbundet. Det leder till att de får en starkare motpart och bättre avtal.

– Fördelarna med att öppna till dialog är många. Det gör att man har större möjlighet att påverka arbetssituationen och kan underlätta för yrkeskåren i stort, säger filmfotografen Erik Persson som anlitat en agent under snart ett år nu.

På senare tid har Filmpool Nord tagit ett kliv framåt med produktioner som "Dom över död man" och "Hypnotisören". På bilden: Anna Azcarate i rollen som Lydia i "Hypnotisören".

ERIK PERSSON ÄR vice ordförande i Föreningen Sveriges Filmfotografer (FSF). På Göteborgs filmfestival ordnade föreningen ett seminarium där agenter mötte representanter från Teaterförbundet i ett samtal om hur ett bra kontrakt förhandlas fram och hur arbetsvillkoren ser ut. Under senare år har flera agenturer dykt upp på filmområdet och filmfotografer låter sig ofta företrädas av agenter. Vad beror det på?

– Jag tror det kan ha att göra med att regissörer ofta får sig ett namn snabbare när en film slår igenom. Det krävs mer av ett specialintresse för att filmfotograferna ska uppmärksammas. Produktionsbolag och andra som letar efter fotografer tycker också att det är bra när en eller flera yrkesgrupper samlar sig under agenturer.

Det finns åtskilliga fördelar med att filmfotografer samlar sig. För Erik, men också för många andra, handlar det om att försöka förändra förutsättningarna kring hur film produceras. Erik vill se

en fördjupad diskussion om de problem som kan uppstå till följd av sena produktionsbeslut, syna orsakerna till de kedjereaktioner som uppstår av på grund av detta och som skulle kunna undvikas med bättre framförhållning.

– Med fler mötesplatser borde vi kunna påverka saker till det bättre. Men vi har inte sett resultatet av detta än. Av vad jag förstår pågår processen, vi måste ha lite tålamod tror jag. Även om det kan kännas tungt när samma typ av problem uppstår för många kreatörer gång efter gång, säger Erik.

Det är också av stor betydelse om filmfotografer samtalar mer med andra yrkeskategorier för att öppna diskussionen i ett vidare perspektiv.

Under senare år har Erik blivit kontaktad av flera agenter. Han valde till slut den där personkemin fungerade bäst. Agenten hjälper honom med förhandlingar, viss juridik, fakturering och att hålla sin webbsida uppdaterad.

Alexandra Arstarihova

– Förhandlingsdelen har funkade bra och det är fint att få hjälp med att säljas in till projekt. Det är annars sådant som jag måste piska mig själv till att göra.

Erik tycker också att han fått ett bättre upphovsrättsligt stöd nu när kontrakt ska skrivas, jämfört med tidigare.

– Men vad gäller upphovsrätten så borde det inte vara avgörande om man har en agent eller inte. Vi borde se till att det blir bättre också för dem som inte har en agent som förhandlar åt dem.

BRANSCHEN ÄR PÅ VÄG att förändras. Filmfotografer arbetar idag med allt från mindre tv-serier i dokumentär stil till en tekniktunga tv-serier med större team. Långfilmsproducenter vid stora filmbolag respekterar vanligtvis Teaterförbundets kollektivavtal. Men på tv-sidan kan det se det annorlunda ut och de filmfotografer som inte arbetar med långfilmer riskerar att förlora sin upphovsrätt.

– Jag kan uppleva en skillnad mellan hur olika produktionsbolag ställer sig i frågan om kollektivavtal och lagen om royalti, säger Erik Persson.

Dessvärre är organisationsgraden hos frilansande filmarbetare inte heller så utbredd som Erik skulle önska. Många filmfotografer till exempel är egenföretagare och tror sig inte behöva hjälp från en fackförening.

– Men det är precis den inställningen som är problemet. Om alla filmarbetare vore med, så skulle de förändringar vi strävar efter lättare uppnås, avslutar Erik.

MAGDALENA BOMAN

TF tar initiativ till möte med agenter på filmområdet, se nästa sida

TF ordnar möte med agenter i vår

Teaterförbundet har tagit initiativ till ett möte med agenter på filmområdet i april. Det är en följd av att allt fler medlemmar nu använder sig av agenter.

FÖRBUNDET HAR ÄRLIGEN haft möten med agenter som företrädare skådespelare och regissörer, nu ska kontaktnätet vidgas till de agenter som är verksamma för scenografer, kostymdesigners, a-fotografer med fler på filmområdet.

– Vi strävar efter ett ömsesidigt samarbete. Om medlemmar vill slippa förhandla om ersättning kan agenter sköta diskussionerna med producenterna. Men det är viktigt att agenten känner till att medlemmen överlåtit sin upphovsrätt till Teaterförbundets rättighetsbolag. Det går alltså inte att köpa ut rättigheter utan att först be om tillstånd från oss, säger Moa Alfvén på Teaterförbundets rättighetsbolag.

I andra länder står ofta agenter i en motsatsställning till fackliga organisationer. Men i Sverige har en unik situation uppstått där fack och agenter valt att samarbeta, något som företrädare för agenter i andra nordiska länder menar underlättar arbetet.

– Vi vill ha en bra relation till agenterna. De hör av sig regelbundet till oss för att vi ska gå igenom medlemmarnas kontrakt, och vi får reda på hur producenter agerar på ett tidigt stadium vilket är en fördel för oss, fortsätter Moa.

Men förutsättningen för detta samarbete är att agenternas

klienter är medlemmar i Teaterförbundet. Ytterligare krav är att agenten inte samtidigt agerar arbetsgivare, övertar upphovsrätt eller samtidigt arbetar med casting.

– På sistone har vi uppmärksammat att en del medlemmar anställs av sin agent, vi avråder från detta. Agenten ska då ta hela arbetsgivaransvaret och enligt Teaterförbundet är man då inte längre agent. Skulle till exempel det filmbolag som medlemmen arbetat för gå i konkurs finns det ingen möjlighet att få statlig lönegaranti. Om du märker att agenten försöker ta över upphovsrätten, eller anställa dig då ska du höra av dig till Teaterförbundet, säger Moa.

Teaterförbundet menar att agenten inte kan sitta på två stolar samtidigt, exempelvis arbeta med casting, eftersom det ofta innebär att de företrädare producenten.

I april kommer de tre största agenturerna på filmområdet att bjudas in till ett möte med Teaterförbundet. Moa Alfvén hoppas att detta kommer att leda till ett bättre och fördjupat samarbete kring filmarbetarnas villkor.

MAGDALENA BOMAN

Danscentrums verksamhet hotad

DANSCENTRUM KAN TVINGAS lämna sina lokaler på Jungfrugatan i Stockholm på grund av en 80-procentig hyreshöjning.

– Fastighetssägaren höjer vår hyra till marknadsmissig nivå, hittills har vi haft en väldigt billig hyra. Men om vi inte får mer pengar av våra bidragsgivare så måste vi säga upp kontraktet på lokalen och flytta härifrån, säger Margreth Elfström, verksamhetsledare, Danscentrum Stockholm.

Dessvärre hotar detta ske i ett läge när dansområdet är på väg att tappa mycket av sin infrastruktur i Stockholm, påpekar Margreth Elfström, och då flera befintliga platser och lokaler för dans inom kort försvinner. Det kommer att bli ett svårt läge för landets koreografer inom ett eller två år.

– Vi har ungefär 70 produktioner här varje år: koreograferna använder våra studios alltid någon gång under repetitionsperioden. Vi menar att det har både regional och nationell betydelse att lokalerna finns kvar, eftersom också 70 procent av alla utövare finns i Stockholm.

Danscentrum har skickat in nya ansökningar till både Stockholms stad och Stockholms läns landsting i hopp om att få mer i stöd från dessa bidragsgivare.

– Vi vill nu att de går in och matchar Kulturrådets stöd till oss helt enkelt. Landstinget får vi ingenting ifrån idag, inte sedan danskonsulentverksamheten avknoppades.

Danscentrum behöver åtminstone ytterligare 700 000 kronor i anslag för att kunna klara av hyreshöjningen.

Danscentrum, som har huserat på Jungfrugatan i 27 år och firar 45-årsjubileum i år, drar nu igång en namninsamling till stöd för verksamheten.

MAGDALENA BOMAN

LEDIGA JOBB

vi söker
teknisk
personal

FOLKOPERAN
www.folkoperan.se

Myndigheten för Kulturanalys ska granska effekten av kultursamverkansmodellen för landets länsteatrar. Undersökningen ska kartlägga hur det ekonomiska handlingsutrymmet påverkat det konstnärliga arbetet över tid.

Kultursamverkan synas i sömmarna

MYNDIGHETEN FÖR Kulturanalys har lagt ett uppdrag på två forskare att granska alla länsteatrar från 70-talet och framåt. Forskarna ska använda sig av Kulturrådets arkiv för att gå igenom data från tidigt 80-tal och framåt.

– Tanken är att forskarna ska göra några nedslag i tiden, jämföra utgifter från stat, län, kommun och privata finansiärer och sedan ställa det mot personaltjänster, för att få en bild av hur den finansiella utvecklingen sett ut, säger Klara Tomson ansvarig för utredningen på myndigheten.

Den senaste tidens diskussion om att anslagen till länsteatrar urholkats sedan modellen för kultursamverkan inrättades har varit pådrivande för hur studien utformats.

– Vi har gett forskarna i uppdrag att göra ett nedslag någon gång tidigt 80-talet för att få ett perspektiv på 74-års kulturpolitik. Sedan görs ett nytt nedslag före och efter 1996, då vi fick en ny kulturpolitik. Därefter ska de dammsuga åren för samverkansmodellen, berättar Klara Tomson.

Forskarna kommer att fördjupa studien genom att välja ut en handfull teatrar, och göra intervjuer med dess chefer för att få en mer noggrann bild av hur det ser ut, då ska andelen visstidsanställda kontra F-skattare synas för att en uppfattning om hur detta har förändrats över tid.

– Vi vill ta reda på vad siffrorna har för betydelse för den konstnärliga repertoaren. I den delen samtalar vi med teatercheferna på dessa utvalda institutioner för att

få en kvalitativ kommentar till siffrorna.

Syftet är ju att få reda på hur det ekonomiska handlingsutrymmet utvecklats, om det går att se att förvaltningskostnaderna ökar, mer än andra typer av kostnader.

– Vi vill publicera rapporten i år. Forskarna ska lämna in sitt material till oss på myndigheten i september, och vi hoppas bli klara med vår rapport i november, det är vår plan, säger Klara Tomson avslutningsvis.

Från början var uppdraget mer generellt utformat att gälla hela kulturområdet, men myndigheten har valt länsteatrar i en första studie. Senare kan andra områden också komma att undersökas.

MAGDALENA BOMAN

Josefin Lundmark ny ombudsman på TF

Välkommen som ny ombudsman, Josefin Lundmark!

DEN I MARS BÖRJADE Josefin Lundmark sin nya tjänst och kommer framöver att arbeta med medlemsrådgivning samt förhandlingar på Teaterförbundet. Josefin kommer närmast från Brandmännens riksförbund där hon också arbetat som ombudsman.

Josefin Lundmark är 30 år, juristutbildad i Lund, specialiserad på arbetsrätt och mänskliga rättigheter.

– Jag är intresserad av rättvisefrågor och menar att arbetsrätt hänger ihop med mänskliga rättigheter. Det är något grundläggande och viktigt för människor att det finns en balans mellan arbetsgivare och arbetstagare, säger hon.

Denna språk- och kulturintresserade 30-åring från Skellefteå har också bott i Kina.

– Jag pluggade kinesiska och bodde under en period i Peking. Annars älskar jag Shanghai där maten är fantastisk.

Vad kan då medlemmarna förvänta sig av den nya ombudsmannen?

– Förhoppningsvis att jag ger ett professionellt och trevligt bemötande. Och jag hoppas att jag kommer att möta engagemang och intressanta utmaningar. Det känns spännande och roligt med mitt nya jobb på Teaterförbundet, säger Josefin Lundmark.

GERTRUD DAHLBERG

Skönsjungande kock och därtill knivmakare och snickare. Nej, Sami Yousri låter sig inte begränsas till en enda yrkestitel. I vår har vi kunnat se honom som en ovanligt karismatisk deltagare i TV4:s program "Sveriges mästerkock".

Mångsysslaren Sami smider knivar och sjunger opera

– **GISSA VAR JAG FICK** ingredienserna till min audition ifrån, frågar Sami Yousri retoriskt och pekar ut mot grannens duvslag på andra sidan staketet.

Nacka dem gjorde han däremot inte själv, men det är ingenting som avskräcker denna mångsysslare som smider sina egna knivar. Jodå, han kan även snida pipor och humidorer samt har jobbat som snickare. Men allra mest är han operasångare med arbetsplatser som Folkoperan, Göteborgsoperan och Vadstena-Akademien bakom sig.

I vår har han dessutom blivit den skönsjungande kocken Sami med hela svenska folket i TV4s matprogram Sveriges mästerkock där han charmade juryn med att utbryta i Vecchia zimarra, ur "La Bohème". Något han entusiastiskt återberättar bakom köksdisken hemma i villan i Angered medan han med avundsvärd lätthet trollar fram en tallrik fylld av ljuvliga, vietnamesiska vårrullar.

Men att en duva och en aria skulle leda till att han nu plötsligt ses av över en miljon tittare varje vecka var inte självklart. Ett elakt diskbräck höll på att för alltid sätta stopp för såväl sång- som kockkarriär.

– Jag hade så ont att varje gång jag försökte sjunga så kändes det som om det gick ett spett genom ryggen.

Genom att konsumera en tub starkt smärtstillande per vecka led han sig ändå igenom rollen som Colline i "La Bohème" på Opera på Skäret, men sedan tog det helt stopp.

– Jag stod i köket och bara grät och tänkte att jag aldrig mer skulle kunna sjunga.

Dagen då audition för Sveriges mästerkock ägde rum i Göteborg låg Sami Yousri på operationsbordet. Han åkte upp senare till Stockholm och blev utvald bland 400 kallade. När det var hans tur frågade juryn om han kunde sjunga samtidigt som han la upp maten.

– Det var som om de först då förstod att jag var professionell sångare. Efteråt fick jag se hur Leif Mannerström lutar sig mot Markus Aujalay och viskar: "Det här är ju gudomligt"

Det stora intresset för mat föddes genom att de heltidsjobbade föräldrarna gav sina fyra barn fullt ansvar för middagarna redan från det att Sami var tio år.

– Mamma gjorde en matsedel för en månad framåt och gick sedan igenom hur vi skulle göra.

I samma ålder började han att sjunga i kör och spela fiol – och även så småningom bygga sina egna.

– Jag tyckte att det var coolt med fiol. Just att de gnisslade så förfärligt. Jag såg den som en elgitarr!

Därefter blev det violinexamen på Kungliga Musikhögskolan innan han insåg att det var skönsång han skulle viga sitt liv åt,

varpå han sökte Teater- och operahögskolan i Göteborg.

Ändå började han några år senare gå som snickarlärling, han startade egen firma och varvade det med operakontraktet: "Eftersom att lön i nivå med a-kassa är döden för en familj".

Däremellan blir det också en del eventuppdrag och kyrkokonserter. Men förstnämnda ses inte alltid med blida ögon av kollegorna. Det märkte Sami efter att ha medverkat vid ett katalogsläpp för Ikea där han sjöng Mozarts katalogaria från ett fönster på Kungliga operan.

– Efteråt var det knäpptyst i operavärlden.

Att få sjunga på Metropolitan är å andra sidan inte Sami Yousris mål. Istället återger han en middag där en före detta narkoman utropar: "Kan du inte sjunga något!"

– Så jag sjöng "Stars" i "Les Misérables" och hans tårar börjar rinna. Det är den riktiga publiken. Där är jag nöjd.

Att det har blivit så många avstickare på yrkesvägen förklarar han med en ständig nyfikenhet. Men det är i operan han har sin fasta identitet.

– Det finns ingen plats där jag är så tillfreds och ett med det jag gör.

Så det är operasången du ser som ditt huvudsakliga yrke?

– Jag skulle säga att mitt hjärta och min själ är tudelad på ett positivt sätt. I vänster kammare och förmak bor det knivar och i höger sång!

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Sami Yousri, 44 år

Familj: Hustrun Rebecka och två barn.

Bor: I Angered, Göteborg.

Yrke: Operasångare, men smider också knivar och mycket annat.

Utbildning i urval: Violinpedagogisk examen Kungliga Musikhögskolan, Teater- och operahögskolan i Göteborg.

Roller i urval: Kajafas i "Jesus Christ Superstar", Doktor Grind i Carl Unander-Scharins opera "Sömnkliniken", en nattvaktare i "Mästersonsångarna i Nürnberg", alla på GöteborgsOperan, Sarastro i "Trollflöjten" med Jönköpings Sinfonietta, Baron Douphol i "La Traviata" på Folkoperan i Stockholm och Clemens VI i Carl Unander-Scharins "Byrgitta" på Vadstena-Akademien.

Aktuell med: "Sveriges mästerkock" i TV4. I höst medverkar han i Stephen Sondheims Broadwaymusikal "Passion" på Teater Spira i Jönköping som härmed får Skandinavienpremiär.

Kuriosa: Vann Stockholm open i Breakdance 1985!

Margdalena Boman

Per Bergbom

Huset som spirar av nytändning

Med 30 personer på scen och Jönköpings sinfonietta i orkesterdiket prövar SMOT, Smålands musik och teater, sina samlade krafter i "Spelman på taket".

Att överskrida gränserna mellan teater och musik är inte friktionsfritt, men kulturhuset Spira är fyllt av positiv energi.

– **DET ÄR HÄFTIGT** att vara tillbaka! Karin Mårtensson lyser ikapp med vårljuset som väller in genom de stora fönstren i Spira, Jönköpings kulturhus. Hon är född i Mullsjö, 20 minuters väg nordväst om staden. Här i Jönköping gick hon i gymnasiet och mötte som publik några av dem som hon nu delar scen med. SMOT, Smålands musik och teater, sätter upp Spelman på taket och Karin Mårtensson är en av de gäst-engagerade musikalartisterna.

Däremellan har hon hunnit med musikalutbildning på Balettakademin i

Göteborg och HSM, Högskolan för scen och musik vid Göteborgs universitet. Plus ett antal roller och framgångar runt om i landet. Hon känner av de höga förväntningarna från familj och gamla vänner i bygden, när hon nu för första gången arbetar med SMOT i Spira. Men mest är det glädje och positiv energi.

– Det är stort att få jobba här, med skådespelare som jag såg som skolflicka. Ett fantastiskt hus, alla är så öppna och nyfikna. På mindre länsteatrar kan det ofta bli lite trygga rutiner, men inte här! Nu sätter de för första gången upp en musikal, säger hon förtjust.

– Inget rör mina känslor så mycket som musik. Det i kombination med människor på scenen är det ultimata. När orden inte räcker tar musiken vid. Men det måste vara ärligt, med ett äkta

uttryck. Bra texter och översättningar. Och med ett svårt läge för sången, det får aldrig vara för bekvämt. Hellre spännande.

Säger sångerskan som valde musikalformen för att hon ville skådespela. I *Spelman på taket* spelar hon Hodel, en av döttrarna till huvudpersonen, mjölkbudet Tevje (som spelas av Anders Ekborg). Broadwayklassikern från 1964 utspelas i det tidiga 1900-talets Ryssland, i ett judiskt område. Tevje håller på de judiska traditionerna och uppfostrar döttrarna därefter. Det är en orolig och omvälvande tid som skildras. Vilken makt har man över sitt eget liv? Historien har en brännande aktualitet.

Dagens repetition är den första i kostym och smink och det är lite nervöst.

– Det gäller att få allting rätt. Inga detaljer, hur man knyter sjalen till exempel, får bli fel, säger Karin Mårtensson och kilar

iväg till sminket för att bli Hodel i *Anatekva*. Kulturhuset *Spira* öppnade hösten 2011 efter en segdragen politisk kamp. Målet var att förena Länsteatern och Länsmusiken i Jönköping under samma tak. De var redan ett bolag, SMOT, sedan 1999. Med *Spira* ville politikerna inte bara skapa en praktisk lokallösning utan också samutnyttjande på det konstnärliga planet.

I ETT HUS MED UPPGIFT ATT förena musik och teater ligger musikalerna nära till hands. Men, det dröjde drygt fyra år innan den första musikalerna kunde gå av stapeln. Den 12 mars hade *Spelman på taket* premiär. Uppsättningen är ett kraftprov för huset, alla avdelningar är involverade, med hela den dramatiska ensemblen på scen och orkestern, Jönköpings symfonietta, i orkesterdiket.

Musikalen initierades av de tidigare konstnärliga ledarna, som

"En musikal för en salong med 400 platser spelar man inte för pengarnas skull. Tvärtom! Jag är trött på musikalföraktet, att plocka ut musikalen ur sitt konstnärliga sammanhang och göra den till en kassako är lika fel som att förväxla ärtor med bönor."

STAFFAN ASPEGREN, VD FÖR SMOT OCH REGISSÖR FÖR SPELMAN PÅ TAKET

Ola Kjelbye

engagerade Staffan Aspegren för regin. Sedan dess har ledarna gått vidare till nya jobb. Istället fick Staffan Aspegren ytterligare ett erbjudande. Idag är han konstnärlig teaterchef. Och i somras tillträdde Gabriella Bergman som konstnärlig musikchef. Ytterligare en gren har just slagit ut i full blom, från februari är Mia Ringblom Hjertner konstnärlig chef för Ung scen. Över alltsammans basar Per-Ola Nilsson, verksamhetschef sedan drygt ett år. Det talas inte direkt om nystart, men visst anas det nya tag i Spira – med helheten i fokus och operaproduktioner som framtidsperspektiv.

INFÖR BYGGANDET AV KULTURHUSET restes farhågor för programläggningen. Skulle det bara bli lättare underhållning för att fylla huset? Det handlar om teater och musik för fyra scener plus

turnéverksamhet i landstingets tretton kommuner. Egna produktioner och gästspel.

Staffan Aspegren avvisar bestämt att musikalen skulle vara en eftergift för att behaga politiker och andra som vill få in pengar till verksamheten.

– En musikal för en salong med 400 platser spelar man inte för pengarnas skull. Tvärtom! Jag är trött på musikalföraktet, att plocka ut musikalen ur sitt konstnärliga sammanhang och göra den till en kassako är lika fel som att förväxla ärtor med bönor.

Förutsättningarna för att han skulle åta sig regin av Spelman på taket var att SMOTs dramatiska ensemble skulle göra den.

– Tack och lov finns det här en ensemble som vill, och som nu gör sin första musikal.

Det är sju skådespelare och det fanns bra roller till alla. Sedan

Ola Kjetbye

fyller externa engagemang resten. Oftast är förhållandena de omvända. Stjärnorna engageras först och husets folk får ta det som blir över, menar Staffan Aspegren.

När han blev erbjuden teaterchefsjobbet och det mumlades ”ska vi nu ha en musikalgubbe som teaterchef?” beslöt han att rensa i terminologin.

– Istället för att bemöta farhågorna teoretiskt har vi provat praktiskt, säger han, och tycker att upptäckarlusten i huset är stor.

Trots sitt digra CV med 35 år inom scenkonsten med betoning på musikedramatik, är Staffan Aspegren mån om dramats och talteaterns plats hos SMOT. Att återerövra teaterpubliken är en viktig uppgift.

Nästa säsong startar också med en musikal, *Passion*, av Stephen Sondheim. Det hör till receptet för idealsäsongen. Av

teater blir det både klassikerna *Hamlet* – med fem kvinnor i rollerna, *Romeo och Julia* och modernare *Strawberry Fields* av Stephen Poliakoff.

KATITZI GES SOM FAMILJEFÖRESTÄLLNING i regi av Mia Ringblom Hjertner. Hon har knappt hunnit sätta sig på sin nya stol som konstnärlig chef för Ung scen.

– Jag tycker det är otroligt kul att en institution så tydligt säger att vi vill ha en konstnärlig ledare för unga som står i bredd med de övriga.

Hon menar också att huset är fullt av möjligheter.

– Vi kan göra vad vi vill. Från stora orkesterkonserter med dans till lunchmonologer på caféscenen. Det handlar om vilket uttryck vi väljer, för att berätta det vi ha sagt. Jag hyser en stor

kärlek till dansen och tycker att gränserna mellan uttrycken är flytande.

Anna Diehl är koordinator för dans som SMOT köper in. Mia Ringblom Hjertner ser fram mot samarbeten som berikar programmen för barn och unga. Hon är själv musikalartist i grunden och har många års erfarenhet av arbete för och med unga på GöteborgsOperan.

LIKNANDE BAKGRUND HAR Gabriella Bergman, men som fagottist och vid Malmö symfoniorkester. Där arbetade hon också med utveckling av publikkontakterna, ett intresse som har följt med till SMOT och Spira.

– Även om den konstnärliga upplevelsen står i centrum är hel-

hetsupplevelsen viktig. Jag vill att publiken som går på konserter även går på teater. Och tvärtom. Vi måste visa vad huset kan erbjuda.

Den stora kraftmätningen med alla engagerade i musikalupp-sättningen är inte problemfri.

– Det är inte konflikt, men gnidningar kommer i skarpt läge. Vid samproduktioner måste vi komma överens. Ge och ta. Ingen får allt den vill. Nu prövar vi kapaciteten i huset.

Trots att det är en omställning för alla att arbeta över gränserna menar Gabriella Bergman att stämningen generellt är positiv. Hennes ambition är att få upp alla tjänster i orkestern till heltid.

– Om vi ska lyckas måste vi ha en stabil grupp.

SMOT har två konsertserier och ryktet om kvaliteten har

Lars Kroon

spridit sig. Många vill göra gästspel och det är lätt att engagera dirigenter.

För *Spelman på taket* håller Bjorn Dobbelaere i taktpinnen, men repetitionen på Teaterscenen sker ännu till pianoackompanjemang.

Fem kraftfulla bjälkar och ett trägolv utgör basen i Elisabeth Åströms scenografi. Resten är kostymer och ljus. Bakom scenen hjälper ljudteknikern och fackliga företrädaren Rickard Andersson kollegan Jack Strandberg, att byta batterier i ett 30-tal headset. Så många står på scen, förutom SMOTs egen ensemble och gästartister även ett 15-tal amatörer.

Rickard Andersson menar att det nya arbetet över gränserna för med sig en del barnsjukdomar.

– Några har kanske inte blivit lyssnade till, det finns personal som går på knäna. Men vi kommer att lösa det. Och jag har känslan att de som har varit med och gjort stora uppsättningar förr är lugna. Det är jättetryggt med Staffan, säger han.

Så gör Karin Mårtenson entré som Hodel, med sjalen rätt knuten, i sällskap av systrarna. Strax därpå börjar Anders Ekborg sjunga ”Om jag hade pengar...”

Spelman på taket i Spira är utsåld, redan före premiär.

LIS HELLSTRÖM SVENINGSON

Hur vore det med lite vett och etikett på teatern ...

Bästa Magdalena, min partner och jag tycker mycket om att gå på teater. Det blir inte så ofta som vi skulle önska, men viljan finns och anden är stark. Allt som oftast blir vi emellertid förvånade över den brist på respekt som vi visas på teatern. I bänkraderna krånglar sig människor burdust förbi utan att ta tillfället i akt att ta ögonkontakt och säga ett om än aldrig så litet "tack". Att det tydligen är comme-il-faut att hosta rakt ut, gärna i nacken på framförvarande, får man tugga i sig. Liksom att det tydligen är skick och sed att var och varannan lyser upp sin tillvaro i bänkraden med benägen hjälp av en iPhone. Om det ändå bara stannade därvid. Dessvärre visas brist på respekt även från scenen och det har min partner och jag med förlov sagt svårare att acceptera. Gång på gång sitter vi och stirrar på scenen där de bara pratar med varandra. Inte med oss i publiken. Jag finner det mycket oartigt. Ibland kan vi vara åtskilliga hundra som sitter i salongen utan att någon på scenen verkar vilja kännas vid oss. Man känner sig som en spetälsk. Tänk dig själv Magdalena, om jag ringde upp dig och jag bara fick lyssna på hur du pladdrade på med någon annan ... Det är oerhört frustrerande. Tacksam för svar.

MIN PARTNER OCH JAG

Bästa min partner och jag, tack för ditt brev. Det finns så många fördomar om hur man ska bete sig när man går på teater, men dessbättre håller de på att för-

svinna i takt med att teatrarna vinnlägger sig om ökad tillgänglighet. Det du beskriver om bänkgrannars ohyfs är förstås beklagligt, men jag slår vad om att det är samma personer som utan att blinka går före i kön till en nyöppnad kassa och aldrig skulle resa sig på bussen för en ensamstående mamma med tvillingar i magen och bryllingar i barnvagn. Säg det med ett överseende, så blir världen åtminstone en lite bättre plats tack vare dig. När det gäller oartigheten från scenen är det mer komplext. Jag förstår din frustration och jag vet att du inte är ensam om den. I förvånansvärt många svenska teateruppsättningar finns fortfarande idén om den fjärde väggen, den osynliga barriären mot publiken som gör att skådespelarna ska låtsas som att publiken inte finns. Vilket är mycket konstigt eftersom publiken verkligen finns. Fanns inte publiken skulle alltsammans vara onödigt. Och varför man ska låtsas som att publiken inte finns blir motsägelsefullt eftersom man på tiljan ska låtsas att man är den man låtsas vara. Eller inte vara. Jag håller med dig om att det oartigt. Det naturliga hade förstås varit att resa sig i bänken och fråga, "Ursäkta mig, behövs jag verkligen här?" men det är förstås otänkbart. Mitt råd är att du får ha tålmod. Det kommer fler och fler regissörer som är intresserade av att kombinera blicken inåt och utåt. Var glad för att den fjärde väggen inte är en bärande vägg.

MAGDALENA RIBBING

FIKTIVT SKRIVET AV ANDREAS T. OLSSON

Känner du till hur du räknar om ditt konstnärliga arbete på ditt kassakort?

Från den 1 januari 2016 höjdes schablonbeloppet till 169.

Ersättningen för tillfälliga konstnärliga arbeten räknas om enligt ett schablonbelopp innan de fylls i på kassakortet. Från och med 1 januari 2016 är schablonbeloppet 169, för arbete till och med den 31 december 2015 är schablonbeloppet 165.

Så här gör du om du till exempel får 2 500 kr för ditt uppdrag:

För arbete efter den 1 januari 2016:

2 500 kr delat med 169 blir avrundat 15 timmars arbete som du fyller i på kassakortet.

För arbete till och med 30 december 2016:

2 500 kr delat med 165 blir avrundat 14,5 timmars arbete som du fyller i på kassakortet.

Mer information hittar du på www.unionensa.kassa.se/kulturarbete

Kom även ihåg att:

- Skicka in anställningsavtal/kontrakt när du påbörjar arbetet.
- Skicka in blanketten Arbetsgivarintyg i original och blanketten Komplettering till arbetsgivarintyg efter avslutat arbete.
- Se till att arbetsgivaren skriver vilka dagar som arbetet utförts, till exempel fyra dagar under en tvåveckorsperiod.
- Skicka in dina kassakort löpande även om du inte har fått blanketterna från din arbetsgivare.

Hör av dig till oss om något är oklart:

Kultursektionen 0770- 77 77 88, knappval 4 eller skicka mejl till kultursektionen@unionen.se.

UNIONEN
A-KASSAN

Dryga miljarden till kultur i regionerna

Kulturrådets stöd till regionernas kulturverksamhet för 2016 uppgår till runt 1,3 miljarder kronor. Det enda län som inte ingår i den nationella kultursamverkansmodellen är Stockholm.

Bidragen till länen har avgörande betydelse för den kulturella infrastrukturen dit bland annat länsteatern räknas.

– Kultursamverkansmodellen innebär ett ökat engagemang från landsting och regioner, något som också bekräftas av en rapport som nyligen presenterades av riksdagens kulturutskott, säger Kulturrådets generaldirektör Staffan Forssell.

Populärt göra skräckfilm

När Svenska Filminstitutet tillsammans med Film i Skåne, Film Väst, Filmregion Stockholm-Mälardalen och Filmpool Nord ville satsa på skräckfilm kunde de inte drömma om den respons projektet It's Alive skulle få.

Till projektet, som bestod i att göra en fem minuter lång skräckfilm, kom det totalt in inte mindre än 150 ansökningar.

– Bland de sökande fanns en mix av noviser, väletablerade filmare och erfarna kreatörer ifrån angränsande områden, säger Andreas Fock, filmkonsulent för kortfilm på Svenska Filminstitutet.

Av de 150 ansökningarna har fem nu tagits ut för produktion. Premiärvisning blir det till hösten. Titlarna är: Drip Drop, Paralys, Inkräktarna, Oh Deer och @janabringlove.

Ur Moms on fire, av Johanna Rytel.

Svenska filmer prisade

Till årets filmfestival i Berlin var nio svenska filmer utvalda i olika klasser. Två fick pris. Vid festivalens Teddygala: världens mest prestigefyllda filmpris för queerfilm – fick Kiki av Sara Jordanö och Twiggy Pucci Garçon pris för bästa dokumentär. Joanna Rytels Moms on fire fick pris för bästa kortfilm.

Teater som integration

Många frågar sig: Hur får vi med de nyanlända i den svenska vardagen? Teater kan vara ett sätt. Just nu turnerar Teater Västernorrland, Musik Västernorrland och Norrdans med föreställningen Bollkänsla ”som funkas för alla oavsett språk och ålder”. Föreställningen är inte gjord för nyanlända men kan ses även av dem eftersom Bollkänsla är ”helt språkoberoende”. Föreställningen har spelats på asylboenden i Örnköldsvik, Härnösand och Kramfors och ska nu vidare till Stockholm. I höst går den på turné i Sörmland.

Andersson i Prospero

Mattias Andersson är en ”av sju välrenommerade europeiska konstnärer” som valts ut till att ta fram ett projekt inom det internationella nätverket Prospero. Prospero är ett mångårigt samarbetsprojekt mellan sju parter i Europa som stöttar och lyfter fram kulturella och konstnärliga teaterprojekt för att främja dialog, utbyte och kreativitet. Anderssons föreställning, The Misfits, repeteras för fullt med premiär i Göteborg den 9 april. Framöver kommer även The Misfits att turnera i Europa.

– Känslan i föreställningen kommer vara ett absolut samtida Göteborg och Europa. Och det har väl sällan varit ett så mörkt tillstånd som nu i Europa med människor och grupper som stängs ute, även rent bokstavligt, säger Mattias Andersson.

Mer gammalt på nytt

Svensk Filmindustri ger Studio S Entertainment ensamrätt att under sju år distribuera flertalet av SFs filmklassiker på dvd i Sverige.

Katalogen omfattar dels egenproducerade filmer från år 1919 och framåt, dels film producerad av Europafilm, Fribergs filmbyrå och Sandrews. Samarbetet inleds med utgivning av 91an Karlsson och deckare baserade på böcker av Stieg Trenter, Vic Sunesson, Dagmar Lange, Per Wahlöö med flera.

I framtiden finns även planer på att ge ut samlingar med kultklassiker, pilsnerfilmer samt filmer av Hasse Ekman, Edvard Persson och Janne Halldoff. Titlarna kommer även att vara tillgängliga på video-on-demand.

Clowner som kulturvård

Stockholms läns landstings stödverksamhet har det uttalade uppdraget att se till att ett rikt kulturliv även kommer de patienter till del som vårdas av landstinget och själva inte kan ta sig till kulturen. Landstinget har därför vid 2016 års första fördelningssomgång tilldelat Glädjeverkstan och dess clownverksamhet på Astrid Lindgrens Barnsjukhus 630 000 kronor.

Glädjeverkstan har som arbetsmetod att uppsöka barnens patientrum och att dämpa deras rädsla och stress med humor, fantasi och skratt, säger kulturförvaltningens chef Eva Bergquist.

Sörmland+Kapstaden=sant

Scenkonst Sörmland har under vintern slutfört tredje och avslutande delen i samarbetet med den sydafrikanska, i Kapstaden baserade The Baxter Theatre. Resultatet, Adagio for a hacked life, innehåller modern dans och nyskriven musik och beskrivs som ”en föreställning om det mänskliga offret på den ekonomiska tillväxtens altare”. Upprinnelsen till samarbetet var ett möte 1996 i Johannesburg mellan The Baxter Theatres konstnärliga ledare Lara Foot och Scenkonst Sörmlands konstnärliga ledare Maria Weisby. Föreställningen Adagio for a hacked life har spelats i både Sydafrika och i Sverige.

Stor donation till SFI

Svenska filminstitutet har mottagit en donation bestående av cirka 10 000 skisser och animationsceller och ett 20-tal modeller till några av svensk films största animerade klassiker, som Karl-Bertil Jonssons julafton, Resan till Melonia och Dunderklumpen. Alla regisserade av Per Åhlin och producerade av PennFilm.

– Som tack till publiken för all uppskattning vi fått för våra filmer donerar PennFilm produktionsmaterial och teknik till Filminstitutet. Med förhoppningen att det kan ställas ut för allmänheten och göras tillgängligt för forskning, säger Clas Cederholm, producent och ägare av PennFilm.

Sarah – pionjärer inom animerat berättande

Animatören Sarah Gampel hör till första kullen studenter som gått ut från STDHs filmutbildning med fokus på animerat berättande.

I mars visades hennes film "Bussresan" under Tempo dokumentärfilmfestival.

– Animation är för mig ett slags trolleritricks, ett kondenserat berättande med utrymme för subjektivitet, säger Sarah Gampel.

Bild ur filmen "Bussresan", till höger Sarah Gampel med en av dockorna ur filmen "Alice och Harriet går i pension".

I SIN EXAMENSFILM "BUSSRESAN" åker Sarah Gampel genom Israel med en festivalbuss, men bestämmer sig för att lämna filmfestivalen och åka vidare till Palestina. I filmen kombinerar hon dokumentära filmsekvenser med animationer, hon knyter ihop berättelsen med hjälp av sina personliga känslor och bakgrund.

– Många ser den här filmen som dokumentär. Den har dokumentära delar, men jag ville beskriva min resa utifrån mina egna personliga erfarenheter och min historia. Jag ville också att filmen skulle få ett politiskt budskap och kritisera Israel för ockupationen av Palestina, säger Sarah.

Sarah har sin bas i klassiskt tecknande och i måleri och började med animationer när hon gick på konstskola i Umeå. Hon gjorde konstvideos, men saknade dramaturgiska verktyg.

– Jag förstod inte varför jag inte fick ihop en story. Visst kunde jag göra film och konstvideos, det var en bra grund men jag ville fortsätta att utvecklas, säger Sarah.

Hon gick en kurs på STDH och fördjupade sig i filmmanus, parallellt gjorde hon en animerad kortfilm om en spindelfamilj som tagit sig in i Marie Curies laboratorium. Med den sökte hon in till den treåriga utbildningen.

På många sätt har den första årskullen i animerat berättande på STDH varit en experimentklass. De åtta utvalda studenterna har utformat sina utbildningar på det sätt som passar just dem.

– För min del har det varit positivt. Jag har kunnat forma utbildningen efter mina behov, jag visste tidigt vad jag ville göra av mina studier.

Sarah har haft fokus på hela processen, att få ihop helheten: från manus, animera, det tekniska, ljudläggning till efterproduktion.

– Jag visste från början att jag ville göra flera utbyten under min utbildning. Och det har jag gjort. Först åkte jag en termin till Köpenhamn och gick på den danska filmutbildningen. Där

har de en animationsutbildning inriktad både på film och spel. Vi fick i uppgift att utveckla samma berättelse och samma karaktärer åt två håll. Jag tog på mig rollen som manusförfattare i den produktionen. Det var lärorikt, och jag blev otroligt inspirerad av hur man kan berätta saker i spel.

Därefter gjorde hon praktik på två olika animationsstudier i New York. Först hos Bill Plymton studios, vars vuxenanimationer visades på MTV när hon var liten. Hon kom också att stanna några månader i Signe Baumanes studio, som fokuserar på animerad film utifrån ett vuxentema.

– Signe hade precis gjort färdigt en långfilm, som jag arbetade lite med. Hon tecknar allt själv, men tar också in folk som hjälper henne i perioder när hon har flera projekt på gång.

Signe Baumanes långfilm heter "Rocks in my pocket", den är självbiografisk och beskriver hur en depression kan te sig.

– Det var inspirerande att se hur hon lyckas få ihop en hel långfilm med så små medel. Men också att se alla teckningar och exakt hur hon animerar rörelserna, hur hon får ihop det rent tekniskt.

Signe Baumanes jobbade i fyra år för att få ihop sin långfilm, delvis med medel genom crowdfunding och privata finansierare.

– Jag var där i två omgångar och hjälpte henne med allt möjligt. Första gången jobbade jag med efterproduktionen av långfilmen, letade upp festivaler som kan passa, brainstormade om hur den ska distribueras, letade efter psykologiföreningar som skulle vilja se den, och tog fram en affisch. Jag sysslade också med en hel del andra småprojekt som kortfilmer och musikvideos.

LÅNGT IFRÅN ALLA BERÄTTELSE klarar av att bli till en animerad långfilm. Vissa kanske fungerar bättre som spelfilm. Det gäller att hitta exakt vad det är för berättelse som lämpar sig för animation. En hjärnforskare har sagt att spelfilm och animerad film läses av olika delar av hjärnan. Animationer är abstrakta och

Bild ur Sarahs kortfilm "Gäst hos Marie Curie" om en spindelfamilj som tagit sig in i Marie Curies laboratorium. Den har bland annat visats på Nobelmuseet.

hjärnan måste omvandla den abstrakta informationen. Det är två helt skilda vägar att ta till sig saker, berättar Sarah.

– Långfilmsanimationer kan kännas för långa. Det är något med tekniken som gör att det blir långtråkigt om det inte finns annan information än den i en vanlig spelfilm. En skådespelare går att se på hur länge som helst, i en animation måste det kompenseras med något annat. Det är ett konsenserat berättande.

Som exempelvis i den nya filmen *Anomalisa*:

– Vi förstår att vi är i huvudpersonens hjärna eftersom alla dockor och röster är likadana. Hans syn på världen förtydligas.

Signe Baumanes långfilm fungerar också, menar Sarah, för att hon använder sig av flera huvudkaraktärer i sin berättelse. I filmen får man följa fem kvinnor, hon berättar hela sin familjehistoria från Ryssland och Lettland, till hur hon själv flyttar till USA.

– Animerad film kan ju handla om det som sker inne i en människa, och då inbegripa metaforer. På så sätt liknar animationer litteraturen. Eller så kan animationer berätta sådant som är för tungt för att visa i bild, ett annat sätt att ta till sig en svår berättelse. Men man kan också berätta om sådant som utspelar sig i fantasivärldar, det är en lite bortglömd aspekt idag. Faktum är att ju enklare karaktärer man gör, desto lättare blir det för publiken att projicera sig själva i dessa.

Vid ytterligare ett tillfälle under utbildningen åkte Sarah till New York, hon ordnade då ett utbyte med School of visual art, och gick en kurs i tillverkning av dockor.

– Jag fick en inblick i ett helt annat utbildningssystem, jag deltog i kurser men tog inga amerikanska högskolepoäng. Det var givande, jag lärde mig mycket och fick bra kontakt med lärarna. På sätt och vis har teoribildningen kommit längre i USA, där diskuterade vi rasistiska stereotyper i den animerade världen, på en helt annan nivå än här hemma. Jag hade en massa fördomar om USA, att de bara lär sig en slags Disney-polerad animation, men

de visade sig inte stämma under utbildningstiden. De sneglar åt alla håll, bland annat lyfte de Jan Švankmajer som är en av mina stora inspiratörer.

DET SOM MÖJLIGEN VAR negativt med att utgöra en första experiment-klass i berättande animering var att klassen fick kämpa för att hitta sin plats på skolan. Studenterna kände sig ofta tvungna att tala om vad en animatör gör, förklara att det är ett verktyg för berättande. Sarah hade velat få delta i fler etiska diskussioner kring animering under utbildningen, kunnat få reflektera mer kring vår tids bilder. Hon hade gärna också önskat sig få en större inblick i den japanska bildtraditionen under utbildningstiden. Visserligen gjorde klassen en studieresa till Japan där de besökte Ghibli-museet.

– Miyazaki är även han en av mina favoriter. I Japan har animation en hög status, och så är det ju inte här. Där är animation en självklar del av kulturen, en konstform som riktar sig till vuxna.

Varför är det inte så här i Sverige, tror du?

– Det finns en tanke om att kristendomen har raserat vårt hedniska arv, en tid när djur och natur var besjälade. Och animation handlar ju om att besjälade objekt. Här har vi förvisso en dokumentär berättartradition, förstås också en stark tradition med Per Åhlin, men den är ju riktad till barn.

Vad är dina planer nu?

– Jag ska göra voice-over för min film *Bussresan* och skicka den till festivaler runt om i världen, sedan gäller det att hitta jobb. Jag söker de flesta animationsjobb som går att få, både i spelvärlden och i reklamfilmsbranschen. Men jag letar också finansiering till nästa animationsprojekt. Jag har tänkt att göra en science-fiction-story för barn. Där barnen är hälften människa hälften datorer. Det ska bli en lättis historia!

MAGDALENA BOMAN

Dramatik som dyker under ytan

Vad är det som händer med oss i Sverige, i Europa, i världen? Dramatiken ger inte svaren men lockar oss att se och vilja veta mer.

TRE PENNOR OCH SAMTIDA röster som avlyssnar och orienterar oss om det som sägs under ytan och mellan raderna i vad som kan tyckas triviala tröttande vardags-samtal. Samtida dramatik samlad i tre böcker som uppmanar oss att inte bara se och höra replikerna från scen. Vad händer om vi istället läser replikerna och iscensätter dramerna i våra egna huvuden; själva lyssnar av orden vi är vana vid att skådespelare tolkar och levandegör?

Tre pjässamlingar med aktuella skådespel skrivna av sinsemellan olika dramatiska temperament som har en sak gemensamt: dramatikererna är generationskamrater, födda mellan 1969 och 1976. Däremot skiljer sig deras bakgrunder, kynne och blick åt. Pjäserna varierar vår tids teman, bildar tillsammans ett gemen-

samt prisma som sprider ljus på vår samtid. Tre dramatiker i fyrtioårsåldern som kommit en bra bit på väg i sitt skrivande, som hunnit kalibrera sina författarinstrument, skärpa blicken och den dramatiska eggen så att den är vass och ömsom skär, ömsom slår an en ton av klarsyn.

I Författarna i Alejandro Leiva Wengers *Fakta – 3 pjäser* placeras vi tillsammans med tre unga män i ett kammerspel i en förortslägenhet. Med Pintersk frånvaro vrids och vänds på stoff om etnicitet och mänskligt tillkortakommande i scener med diskbänksrealism och Beckettrepliker.

I Mirja Unges Johanna i *Var är alla: och andra pjäser?* befinner vi oss istället på landsbygden, i obygd. Fantomsmärtan i replikerna i de 44 scenerna förökas redan

i första akts första scenanvisning: Mamma tar emot regelbundna värkar kanske stönar eller andas högt. Pappan sitter på nån stol och häver i sig kycklinggryta.

Mattias Andersson – född, utbildad och verksam i Göteborg – har med det tioåriga chefskapet för Backa en egen teater att iscensätta världen på. *United States of Sweden* samlar Mattias Anderssons gärning och universum i intervjuer med, es-säer om och pjäser av honom: *The Mental States of Gothenburg* och *The Mental States of Sweden*. Dramatik som utifrån sociologiska djupintervjuer på samma gång förankrar vår tid i myllan där vi står och skakar om den, låter våra mentala tillstånd kalejdoskopiskt flyta, byta plats och bilda nya mönster.

GERT LUNDSTEDT

”Slå fast filmpolitiskt stöd för animation”

När den animerade filmen fyller hundra år har den första kullen av animatörer precis gått ut från en filmhögskola i Sverige.

SYFTET MED UTBILDNINGEN är att förnya den svenska animationstraditionen och få den att överleva in i modern tid, säger Nils Claesson, lärare som varit med och byggt upp kandidatutbildningen på Stockholm Dramatiska högskola.

– Det finns många exempel på filmare som gjort korta men egensinnigt och personligt berättande animerade filmer i Sverige och som inte riktar sig mot barn, menar Nils Claesson. Johan Hagelbäck, Lotta Geffenblad, Jonas Odell och Birgitta Jansson är några som inspirerats av den östeuropeiska berättartraditionen och där kortfilmernas styrka ligger i tilltalet.

Att starta en utbildning på högskolenivå är att ge genren ett erkännande som den behöver. Idag spelar Konstnärsnämnden en större roll än Svenska filminstitutet för att stödja animerad film. Och det svåra i Sverige är inte det korta formatet, utan det långa, fortsätter Nils Claesson.

– Rent strategiskt måste utbildningen ta tag i de långa projekten och det längre berättandet. Det är möjligt att det måste ske på master- eller magisternivå.

Om Sverige gjorde en eller två animerade långfilmer om året som inte landade i barnfilmsspåret, så skulle man skapa en bransch, erfarenheter. Men då måste man också filmpolitiskt slå fast att man vill satsa på den konstformen, menar Nils Claesson.

Så gör Norska filminstitutet, de stödjer två eller tre filmer per år.

– När långfilmen *Metropia* gjordes byggde man upp en studio och investerade i datorer i Trollhättan, men efter det så blev det inget mer.

MAGDALENA BOMAN

Hällefors folkhögskola

Studera i höst?

Läs någon av kurserna:

- Skådespelare
- Teater för dig med Asperger

Läs mer på www.folkis.nu

Hällefors folkhögskola
Adress: Klockarv. 16, 712 33 Hällefors
Filial: Jordgatan 6, 702 23 Örebro

”Biografpersonal har extremt låga löner”

Ett brinnande intresse för film och musik är anledningen till att Martin Håkansson jobbat i 25 år på biografier. Nu engagerar han sig i styrelsen för avdelningen 117 för att få upp biografpersonalens löner.

VÄRSOLEN GASSAR ÖVER lunchlediga människor som ilar fram och tillbaka på Sveavägen i centrala Stockholm. Inne i maskinrummet på anrika biograf Grand står biografteknikern Martin Håkansson och blickar ut över en gles skara journalister som bänkat sig i dunklet för en pressvisning.

Han släcker ned ljuset i salong 1 och kör med ett knapptryck, på en av de digitala projektorerna, igång filmen ”Mustang” registrerad av fransk-turkiska Deniz Gamze Ergüven. Därefter förflyttar Martin Håkansson sig snabbt och vant in i salongens mörker för att justera ljudet till rätt nivå.

För många är ett biografjobb något tillfälligt och övergående. Men Martin har jobbat i 25 år på olika biografier och med flera arbetsgivare. Han ser en tydlig förklaring till varför så få väljer att stanna som biografanställda.

– Det beror till största delen på våra extremt låga löner. Ingångslönen ligger på 97 kronor i timmen. Det gör att många anställda kommer och går vilket skapar brist på kontinuitet. Många tycker därför inte att det är någon idé att engagera sig fackligt och det gör i sin tur att det blir ännu svårare att få upp lönerna. Det blir lite av en ond cirkel, förklarar Martin Håkansson, som är 41 år och numera har en timlön på 140 kronor.

Han är medlem i Teaterförbundets avdelning 117 för biografpersonal och ingår sedan ett år tillbaka i styrelsen.

– Jag gick med i styrelsen mest för att försöka påverka lönerna. Det är också det mitt främsta argument när jag försöker få mina

arbetskompisar att gå med i Teaterförbundet. Jag brukar också upplysa om att det bara kostar 55 kronor i månaden att vara medlem om man tjänar under 72 000 kronor om året, säger Martin.

Trots att han inte alls är uppgiven konstaterar han att lönefrågan är en svår nöt att knäcka just nu.

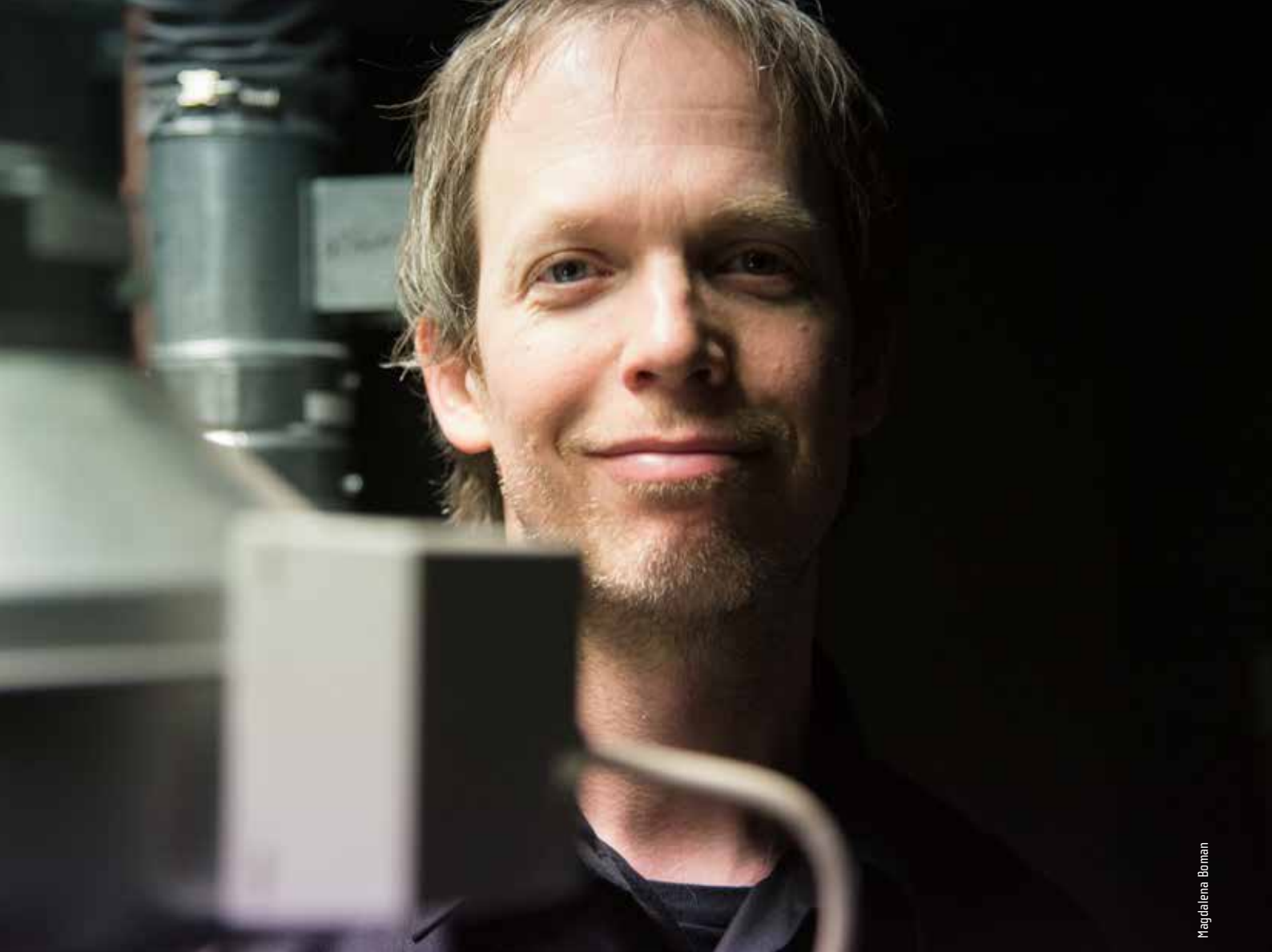
– Arbetsgivarna menar att den planerade momshöjningen från 6 till 25 procent på biobiljetter gör att det inte finns något utrymme för lönehöjningar. Men samtidigt blir det allt populärare att gå på bio. Ta bara ”En man som heter Ove” som på kort tid satte publikrekord med över en miljon besökare. Dessutom tycker jag mig se att allt fler äldre går på bio, särskilt dagtid, framhåller Martin Håkansson.

MÅLET ÄR ATT INFÖRA månadslön med en lönetrappa och kunna höja ingångslönen till 107 kronor i timmen.

Martin Håkansson poängterar att andra viktiga fackliga frågor är att se till att kollektivavtalet med reglering av arbetstid och raster verkligen följs.

– Det innebär ofta långa pass att sitta i kassan och det nödvändigt att ha paus ibland. Men många gånger har platscheferna dålig koll på vilka regler och avtal som gäller. Då är det tryggt att ha ett avtal att hänvisa till.

Martin Håkansson började sin biografkarriär med att som 16-åring städa på en SF-biograf i Linköping. Ett par år senare avancerade han till biljettförsäljare och satt i kassan. Därpå blev

Magdalena Boman

Martin biografmaskinist. Något han har fortsatt med även om han anser att biograftekniker är en mer passande titel på jobbet idag.

– Yrket har digitaliserats och blivit alltmer tekniskt. Men jag kör filmer på Cinemateket och visar ibland 35-millimetersfilm där man måste byta film och skifta mellan två olika projektorer.

Ett brinnande filmintresse är en av anledningarna till att han stannat i jobbet så många år. En annan förklaring är hans musikintresse.

Eftersom Martin arbetar deltid på Svenska Bio, på biograferna

Grand och Victoria, har han också möjlighet att ägna sig åt musik. Han har en egen studio i anslutning till biografen Victoria.

– Jag turnerar flera gånger om året med Abba-shower i USA. Dessutom har jag gjort filmmusik till några kortfilmer. Kanske ägnar jag mig ännu mer åt musik framöver även om jag har svårt att tänka mig att inte jobba på biograf. Jag gillar det tekniska men framförallt trivs jag i själva miljön och med den speciella biokänslan, säger Martin Håkansson.

GERTRUD DAHLBERG

FORTBILDNINGSKURSER FÖR SKÅDEPELARE

Teater **Alliansen**

RADIOTEATER

– med Ludvig Josephson 18-29 april

RÖSTEN OCH SHAKESPEARES MONOLOGER

– med Nadine George 9-13 maj i MALMÖ

SÅNGGESTALTNING

– med Pia Olby 16-18 och 25-27 maj

LÄS MER OCH ANSÖK PÅ WWW.TEATERALLIANSEN.SE/KURSER

DANSHUSET HYR UT SINA FINA DANSSTUDIOS!
Teaterförbundets medlemmar får 20 % rabatt på ordinarie pris.

Vill ni hyra någon av våra dansstudios kontakta:
Maria Bratt tlf. 073-39 29 204 (månd-torsd kl.10-15.) maria.bratt@danshuset.se
ÅKERSBERGA · UPPLANDSVÄSBY · SOLLENTUNA · NACKA · BROMMA · ENSKEDE

Masterprogram i teater på Teaterhögskolan i Malmö

Masterprogrammet är utformat för scenkonstnärer vars ambition är att utveckla sin egen konstnärliga praktik och hitta uttryck för ett utvidgat berättande inom scenkonstfältet.

Sista ansökningsdag. 15 april på Antagning.se
Programmet går att söka från 15 mars.
Se www.thm.lu.se för mer information

För mer information ta kontakt med:
Jörgen Dahlqvist, jorgen.dahlqvist@thm.lu.se
eller Fredrik Haller, Fredrik.haller@thm.lu.se
Tel 040-32 55 94

Teaterhögskolan i Malmö, Lunds Universitet
Besöksadress: Bergsgatan 3, Malmö
Tel (vx): 040-32 55 65
www.thm.lu.se

Doktorander

till Stockholms konstnärliga högskola

Sök doktorandanställning i performativa och mediala praktiker

Inriktningar:

- film och media
- koreografi
- opera
- scen

Välkommen med din ansökan
senast 20 april 2016

uniarts.se

STOCKHOLM UNIVERSITY OF THE ARTS | STOCKHOLMS KONSTNÄRLIGA HÖGSKOLA

Teaterpedagog

Tvåårig eftergymnasial utbildning, helfart

Teaterlinjen

Ettårig gymnasial utbildning, helfart

www.marieborg.net

MARIEBORG
FOLKHÖGSKOLA OCH KONFERENS

KONSTNÄRSNÄMNDEN

Aktuella utlysningar inom teater, dans och film

ARBETSSTIPENDIUM

Söks för eget konstnärligt skapande och utveckling

Sista ansökningsdag 14 april

INTERNATIONELLT KULTURUTBYTE

Söks om du har en inbjudan utomlands eller vill bjuda in någon till Sverige

RESEBIDRAG Söks för en resa utomland för t ex research eller fortbildning

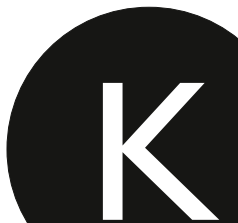
DANS:

STUDIOSTIPENDIUM I STOCKHOLM

Sista ansökningsdag 25 april

Konstnärsnämnden är en statlig myndighet vars övergripande uppgift är att främja möjligheter för konstnärer att vidareutveckla sitt konstnärskap.

www.konstnarsnamnden.se
08-506 550 00

VÄSTERBOTTENSTEATERN SÖKER EN

Producent

...som skall planera och genomföra tilldelade projekt och produktioner på teatern i Skellefteå.

Tjänsten är en tillsvidareanställning med 6 månaders provanställning med tillträde 1 augusti.

Ansök senast 30/3 2016.

Sök och läs mer om tjänsten på:
www.vasterbottensteatern.se

People respect me now är utvald av Teaterunionens jury att representera Sverige i New Nordic Drama!

Teaterunionen är svensk representant i Network for the Nordic Performing Arts som vartannat år arrangerar Nordic Performing Arts Days, en festival och ett forum för utbyte och nätverkande. Under festivalen arrangeras också New Nordic Drama, ett initiativ för att uppmärksamma och sprida nyskriven nordisk dramatik.

Paula Stenström Öhmans pjäs *People respect me now* är det svenska bidraget i New Nordic Drama och kommer att presenteras på Färöarna i maj och sedan runt om i de nordiska länderna.

Bidragen från de övriga länderna är *Soli deo gloria* av Peter Asmussen från Danmark, *Visning* av Cecilie Løveid från Norge, *Ihanat Ihmiset* av Antti Hietala från Finland, *Segulsvi* av Sigur Pálsson från Island och *Tóm rúm* av Marjun Syderbø Kjelnæs från Färöarna.

Läsningarna på Färöarna kommer att regisseras av Ria Tórgard (FO) Jens Albinus (DK) och Öllegard Goulos (SE).

teaterunionen

www.teaterunionen.se // info@teaterunionen.se // 08-462 25 30

Förbundsnytt

Förhandlingar om institutionsteateravtalet

Delegationen för institutions-teateravtalet har träffats och tillsammans med ansvariga förhandlare gått igenom de yrkanden som arbetsgivarorganisationen Svensk Scenkonst lämnat. Delegationen består av representanter från flera av Teaterförbundets yrkesavdelningar, men i delegationsarbetet företräder de alla medlemmar som berörs av avtalet, oavsett yrke och anställningsform.

Ansvariga förhandlare är Madeleine Wagemyr och Julia Reinhard från Teaterförbundets förhandlingsavdelning.

Kurs i arbetsmiljö för filmarbetare

Vill du lära dig mer om hur du får en säker och bra arbetsmiljö på filminspelningar?

Teaterförbundet, Medieföretagen och Prevent har tagit fram en webbaserad utbildning, som du har nytta av oavsett om du har många års erfarenhet eller är osäker på hur du bäst arbetar med arbetsmiljön.

Målet är att utbildningen ska ge en grund att stå på och vara en bra förberedelse om du vill gå en fortsatt arbetsmiljöutbildning.

Webbutbildningen är kostnadsfri och vänder sig till i första hand filmarbetare, skyddsombud och personer med arbetsledande funktioner, men den får givetvis användas av alla.

Du hittar utbildningen på www.prevent.se Sök på "filmproduktion". Under våren kommer även en handbok i ämnet att tryckas.

Från avdelningarna

Möt Svenska regissörsföreningen i Luleå

Svenska Regissörsföreningen har medlemsmöte i Luleå den 14 april. Under mötet diskuteras regissörens roll på institutions-teatrarna och inom de fria grupperna i Norrland.

Rasmus Lindberg kommer att berätta om "Simultan teater eller samtida händelseförlopp". Därefter ser vi Norrbottensteaterns föreställning "Barn och deras barn", och träffar Rasmus och delar ur ensemblen. Även medlemmar i andra avdelningar än SRF är välkomna! För mer information kontakta Ulla Lyttkens, ulla.lyttkens@telia.com

Separatistiskt rum för rasifierade

Separatistiskt rum är till för kulturarbetare som rasifieras. Teaterförbundets Normkreativa grupp bjuder in medlemmar som möter rasism och rasistiska fördomar i sin vardag och yrkesroll. Det första mötet hölls den 21 mars.

Syftet med gruppen är att tillsammans mötas och dela erfarenheter och känslor som kan omvandlas till fackligt arbete, till exempel arbetsmiljöfrågor, organisering, ta upp diskrimineringsärenden och jämlikhetsfrågor.

Rasifierad är en term som beskriver personer som, på grund av sina (kroppsliga) utseenden, blir tillskrivna en viss ras-tillhörighet och egenskaper som förknippas med den. Uttrycket beskriver en process, att bli tillskriven någonting, och pekar därför på att "ras" är en social konstruktion.

Vill du veta mer om Separatistiskt rum, kontakta Joel Mauricio Almroth på joel.mauricio.almroth@hotmail.com

Billigare hotell under helger och lov

Som medlem i ett av TCO-förbunden får du 15 procents rabatt på Nordic Choice Hotels i Skandinavien på alla rumstyper om ni anländer fredag, lördag, söndag, helger och lov. Under loven erbjuds rabatten hela lovperioden det vill säga alla dagar i veckan.

Medlemsannonser

Uthyres: Vacker lägenhet i Menton, Frankrike, 2 minuter från stranden (5 bad-dar) uthyres veckovis sommaren 2016. För mer info: danielasvensson@hotmail.com

Uthyres: Större och mindre lokaler/rum som lämpar sig för repetitioner, skrivarbete, filmredigering, ljudinspelning mm. Uthyres på Hornsgatan Sthlm. Mejla: hornsgatan65@gmail.com eller ring: 0709-48 02 46

Teaterförbundet

/ för scen och film

Förbundsstyrelsen

Verkställande utskott: Anna Carlson (skådespelare) ordförande, Minna Krook (koreograf), vice ordförande, Thomas Nörding (scen tekniker), Peter Schildt (filmregissör), Theresé Hörnqvist (producent).

Övriga ledamöter: Måns Clausen (skådespelare), Ulrika Dalenstam (administratör), Robert Forsman (tekniker), Zofi Nilsson (scenograf), Simon Norrthon (skådespelare), Daniel Norgren Jensen (dansare), Martyna Lisowska (musikalartist), Inga Onn (skådespelare), Pontus Plaenge (skådespelare/regissör), Annika Stöberg (maskdesign film).

Kontakt: Förbundsstyrelsens e-postadresser finns på webben under fliken förbundet/organisationen.

Teaterförbundets kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@teaterforbundet.se
Hemsida: www.teaterforbundet.se
facebook.com/teaterforbundet
twitter.com/teaterforbundet

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet. På teaterforbundet.se hittar du mer information och fler nyheter. Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@teaterforbundet.se

ÅRETS DEKLARATION

Deklarationen ska lämnas till Skatteverket senast måndag den 2 maj.

I Teaterförbundets *Deklarationsupplysningar* får du tips och råd om hur du redovisar inkomster och gör avdrag, eller vad du ska tänka på om du har eget företag.

Deklarationsupplysningar hittar du under fliken Faktabanken på www.teaterforbundet.se

FÖLJ TEATERFÖRBUNDETS ARBETE!

 facebook.com/Teaterforbundet

 twitter.com/Teaterforbundet

 instagram.com/scenochfilm

Teaterförbundet
/ för scen och film

STARTA EGET FÖRETAG

KURS I MALMÖ 18 APRIL

Har du funderat på att starta eget företag eller står du precis i startgroparna? Välkommen till en kurs där vi bland annat tar upp: Hur börjar man? Olika företagsformer, att ta betalt, att skriva avtal, hur fungerar A-kassan, försäkringar. Är det ett eget företag jag behöver, eller ska jag fortsätta som löntagare?

MÅNDAG 18 APRIL, KL. 9.30-16.00

Ort: Malmö, plats meddelas senare

Anmälan: tf.medlemsinfo@teaterforbundet.se eller 08-441 13 27 senast den 1 april.

Utbildningen är gratis, lunch och fika ingår.

Har du frågor?

Kontakta julia.reinhard@teaterforbundet.se

Läs mer på www.teaterforbundet.se

Kalendarium

- 21 mar **Separatistiskt rum för rasifierade**
Möte för rasifierade i Stockholm
(Teaterförbundet för scen och film)
- 27 mar **Världsteaterdagen**
- 29 mar **Gaga, Flowork och kontaktimprovisation**
I Stockholm – med Emma Rozgoni och Noam Carmeli
(Dansalliansen)
- 31 mar **Sista datum att söka fristående kurser**
• Mötesplats: scenkonst och landskap, avancerad nivå.
• Introduktion i skapande av musikdramatiska verk, grundnivå.
• Kompletterande kurs i filmregi, grundnivå.
(Stockholms dramatiska högskola)
- 02 apr **Årsmöte TF-SF Bio**
(Biografen Saga, Stockholm)
- 04 apr **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 04 apr **Workshop, people interested in movement**
I Stockholm: Fem dagar ws med Manuel Ronda.
(Dansalliansen)
- 06 apr **Sök stipendier: Rättighetsbolaget, Tromb**
Stipendier kan sökas av de som under år 2016 är 55 år eller äldre och har medverkat i biograffilmer, tv-dramer eller i radioteater.
- 10 apr **Auditionutbildning för skådespelare**
Kurs i Malmö, med Dominic Rouse och Debbie Seymour
(Skådespelaravdelningen/Teaterförbundet)
- 10 apr **Gaga, Flowork och kontaktimprovisation**
I Göteborg: med Emma Rozgoni och Noam Carmeli
(Dansalliansen)
- 13 apr **Möte med Margrét Sara Gudjónsdóttir**
Tre dagars workshop (Dansalliansen)
- 14 apr **Svenska Regissörsföreningen i Luleå**
Även andra yrkesgrupper är välkomna!
- 14 apr **Sök arbetsstipendium Konstnärsnämnden**
för teater, dans och film 14 mars-14 april.
- 18 apr **Kurs i Malmö: Starta eget företag**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 18 apr **Radioteater - med Ludvig Josephson**
Introduktion för skådespelare i radioteatermediet, i Stockholm. (Teateralliansen)
- 09 maj **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 09 maj **Rösten och Shakespeares monologer**
– med Nadine George i Malmö
(Teatercentrum/Teateralliansen)

Svenska Oscarsvinnare genom tiderna

Alicia Vikander fick en Oscar för sin insats i filmen *The Danish girl*. I tal och intervjuer lyfter hon teamet bakom filmen, inte minst sin mentor Lisa Langseth som regisserat två filmer med Alicia. Gör vi en historisk tillbakablick ser vi många företrädare för svensk film bland vinnarna av Oscarsstatyetter.

1944
Bästa kvinnliga huvudroll
Ingrid Bergman i *Gasljus*

1948
Bästa kortfilm
Arne Sucksdorff
för *Människor i stad*

1951
Bästa dokumentärfilm
Olle Nordemar för *Kon-Tiki*

1956
Bästa kvinnliga huvudroll
Ingrid Bergman i *Anastasia*

1961
Bästa icke-engelskspråkiga film
Ingmar Bergman
för *Såsom i en spegel*

1960
Bästa icke-engelskspråkiga film
Ingmar Bergman
för *Jungfrukällan*

1973
Bästa foto
Sven Nykvist för
Viskningar och rop

1974
Bästa kvinnliga biroll
Ingrid Bergman
i *Orientexpressen*

1975
Bästa kostymdesign
Ulla-Britt Söderlund
för *Barry Lyndon*

1995
Bästa ljudredigering
Per Hallberg (tillsammans
med Lon Bender)
för *Braveheart*

1983
Bästa icke-engelskspråkiga film
Ingmar Bergman
för *Fanny och Alexander*
Bästa foto
Sven Nykvist för
Fanny och Alexander
Bästa kostymdesign
Marik Vos-Lundh
för *Fanny och Alexander*
Bästa scenografi
Anna Asp
för *Fanny och Alexander*
Bästa klipp
Tom Rolf (tillsammans med
Glenn Farr, Lisa Fruchtman,
Stephen A. Rotten, Douglas
Steward) för *Rätta virket*

2007
Bästa ljudredigering
Per Hallberg (tillsammans med
Karen Baker Landers) för
The Bourne Ultimate

2009
Bästa ljudredigering
Paul N.J. Ottosson för
The Hurt Locker
Bästa ljudmixning
Paul N.J. Ottosson
(tillsammans med Ray Beckett)
för *The Hurt Locker*

2011
Bästa ljudredigering
Per Hallberg (tillsammans med
Karen Baker Landers) för *Skyfall*

2013
Bästa dokumentärfilm
Malik Bendjelloul för
Searching for Sugar man

2015
Bästa kvinnliga biroll
Alicia Vikander
i *The Danish Girl*

